

รายงานกลุ่มการศึกษาดูงานในต่างประเทศ
(Group Report)

เรื่อง การพัฒนาอย่างยั่งยืนของจีน

จัดทำโดย นักบริหารการทูต รุ่นที่ 16

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 16 ปี 2568
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานกลุ่มการศึกษาดูงานในต่างประเทศ (Group Report)

เรื่อง การพัฒนาอย่างยั่งยืนของจีน

จัดทำโดย นักบริหารการทูต รุ่นที่ 16

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 16 ปี 2568
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ

กำหนดการศึกษาดูงาน

ส่วนหนึ่งของหลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) รุ่นที่ 16 ปี 2568

ที่นครเซี่ยงไฮ้และนครหางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระหว่างวันที่ 8-12 กันยายน 2568 (รวมวันเดินทาง)

วันที่ 8 กันยายน 2568

การแต่งกาย: ชุดลำลองสุภาพ

- 07.00 - 08.00 น. คณะพร้อมกันที่ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ (ประตู 4 Row H)
- 10.45 น. เดินทางจากท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ ไปยังท่าอากาศยานนานาชาติเซี่ยงไฮ้ ผู่ตง โดยสายการบินไทย เที่ยวบิน TG664
- 16.00 น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติเซี่ยงไฮ้ ผู่ตง
- 18.00 น. อาหารเย็นที่ Chang Hong Yan
- เข้าพักที่ Four Points by Sheraton Shanghai Daning
- ที่อยู่: 928 Gong He Xin Road, Shanghai
- โทรศัพท์: +86 21 2602 2222

วันที่ 9 กันยายน 2568

การแต่งกาย: ชุดลำลองสุภาพ

- 06.30 น. อาหารเช้าที่ห้องอาหารของโรงแรม
- 08.00 น. เดินทางไป Shanghai Urban Planning Exhibition Center (ประมาณ 45 นาที)
- 09.00 - 11.00 น. **ศึกษาดูงานที่ Shanghai Urban Planning Exhibition Center**
ประเด็นศึกษา ประวัติและพัฒนาการของผังเมืองเซี่ยงไฮ้ และพื้นที่โดยรอบ ลักษณะทางกายภาพของนครเซี่ยงไฮ้ รูปแบบอาคารและการใช้ประโยชน์ อาคาร การอนุรักษ์เมืองเก่า และคุณภาพชีวิตชุมชน รวมทั้งแสดงแนวคิดสมัยใหม่ที่ถูกนำมาใช้กับการพัฒนาเมืองและอาคาร เช่น SDG ESG Shallow Geothermal Energy
- ที่อยู่: 100 Renmin Avenue, Huangpu District, Shanghai
- 11.30 - 12.30 น. อาหารกลางวันที่ Tao Tao Ju
- 12.30 น. เดินทางไป Chinese Academy of Sciences Innovation Cooperation Center (CAS-ICC) (ประมาณ 45 นาที)

- 13.30 - 15.00 น. **ศึกษาดูงานที่ Shanghai Advanced Research Institute (SARI)**
ประเด็นศึกษา เป็นสถาบันวิจัยของ Chinese Academy of Sciences มุ่งเน้นงานวิจัยด้านพลังงานสะอาด สิ่งแวดล้อม วัสดุใหม่ และชีวการแพทย์ นอกจากนี้ ยังมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ระหว่าง CAS รัฐบาลเซี่ยงไฮ้ และต่างประเทศ เช่น CAS-ICC Bangkok
 ที่อยู่: 99 Haik Road, Zhangjiang Hi-Tech Park, Pudong, Shanghai 201210, China
- 15.00 น. เดินทางไปยัง Green Technology Bank (GTB) (ประมาณ 30 นาที)
- 15.30 - 17.00 น. **ศึกษาดูงานที่ธนาคารเทคโนโลยีสีเขียว Green Technology Bank (GTB)**
ประเด็นศึกษา GTB เป็นโครงการเงินโยบายร่วมระหว่าง กระทรวงวิทยาศาสตร์จีนและรัฐบาลนครเซี่ยงไฮ้ ที่ก่อตั้งปี 2016 เพื่อเสริมสร้างศูนย์กลาง Technology Finance สำหรับส่งเสริมเทคโนโลยีสีเขียวและตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
 ที่อยู่: 1098 Dongdaming Road, Hongkou District, Shanghai, China
- 18.00 น. อาหารเย็นที่ Old Alley
- 20.00 น. เข้าพักที่ Four Points by Sheraton Shanghai Daning

วันที่ 10 กันยายน 2568

การแต่งกาย: เสื้อโปโล (150 ปี) สวมแจ็กเกต

- 06.30 น. อาหารเช้าที่ห้องอาหารของโรงแรม
- 09.00 น. เดินทางไปสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ (ประมาณ 30 นาที)
- 10.00 - 12.00 น. รับฟังการบรรยายในหัวข้อ “บทบาทของนักบริหารการทูตในต่างประเทศ และการบูรณาการภารกิจของหน่วยงานทีมไทยแลนด์เพื่อขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลในต่างประเทศ”
 โดย นางสาวปณัฏ อภิรัตน์ กงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้
 ที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้
 ที่อยู่: No.18, Wanshan Rd, Changning District, Shanghai, 200336
- 12.00 - 13.30 น. กสญ. เป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารกลางวันแก่คณะ และทีมประเทศไทย
- 13.30 น. เดินทางไป Huawei Qingpu Campus (ประมาณ 60 นาที)

- 14.30 - 16.00 น. **ศึกษาดูงานที่ Huawei Qingpu Campus**
ประเด็นศึกษา วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม การสร้างระบบนิเวศและกำหนดมาตรการด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับการเป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง
 ที่อยู่: 74 Shenxiang Rd, Qingpu District, Shanghai, China 201714
- 18.00 น. อาหารเย็นที่ New Suki Shanghai
- 20.00 น. เข้าพักที่ Four Points by Sheraton Shanghai Daning

วันที่ 11 กันยายน 2568

การแต่งกาย: ชุดลำลองสุภาพ

- 06.30 น. อาหารเช้าที่ห้องอาหารของโรงแรม
- 07.00 น. เดินทางไปสถานีรถไฟความเร็วสูง (ประมาณ 45 นาที)
- 09.00 - 09.45 น. เดินทางโดยรถไฟความเร็วสูงจากนครเซี่ยงไฮ้ไปนครหางโจว (ประมาณ 45 นาที)
- 10.00 น. เดินทางไป Hangzhou City Brain (ประมาณ 45 นาที)
- 10.45 - 12.00 น. **ศึกษาดูงานที่ Hangzhou City Brain**
ประเด็นศึกษา ศูนย์การบริหารเมืองอัจฉริยะด้วย AI และ Big Data: กรณีศึกษา City Brain ของหางโจว วิสัยทัศน์ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของโครงการ City Brain โครงสร้างระบบและเทคโนโลยีเบื้องหลัง การประยุกต์ใช้จริงในการบริหารเมือง ผลลัพธ์และบทเรียนจากการดำเนินงาน และแนวทางการขยายผล
 ที่อยู่: Building 8, 4th-6th Floor, Zhongda Yinzuo, No. 369 Heshan Street, Zhuantang Subdistrict, Xihu District, Hangzhou, China
- 12.00 น. เดินทางไป Alibaba Group (ประมาณ 30 นาที)
- 12.30 - 14.00 น. อาหารกลางวันที่ Nong Tang Li (ร้านอาหารใน Alibaba)
- 14.30 - 16.00 น. **ศึกษาดูงานที่สำนักงานใหญ่ Alibaba Group**
ประเด็นศึกษา ภาพรวมของ Alibaba Group และวิสัยทัศน์ด้าน Digital Economy การใช้ AI และ Big Data ในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคและปรับกลยุทธ์การขายแบบ real-time ตัวอย่างการใช้งานในหน่วยงานรัฐ เช่น ด้านสาธารณสุข การคมนาคม และการศึกษา บริการทางการเงินครบวงจร
 ที่อยู่: ประตู A3 เลขที่ 969 ถนน Wenyi West, Binjiang District, Hangzhou, Zhejiang, 310052, China
- 17.30 น. อาหารเย็นที่ Tea Village หางโจว

- 19.00 น. เดินทางไปสถานีรถไฟความเร็วสูง (ประมาณ 60 นาที)
 20.40 - 21.30 น. เดินทางกลับนครเซี่ยงไฮ้โดยรถไฟความเร็วสูง
 22.00 น. เข้าพักที่ Four Points by Sheraton Shanghai Daning

วันที่ 12 กันยายน 2568

การแต่งกาย: ชุดลำลองสุภาพ

- 06.30 น. อาหารเช้าที่ห้องอาหารของโรงแรม
 09.00 น. เดินทางไปสำนักงานใหญ่บริษัท Trip.com (ประมาณ 45 นาที)
 10.00 - 11.30 น. **ศึกษาดูงานที่ สำนักงานใหญ่บริษัท Trip.com**
 ประเด็นศึกษา บทบาทและโมเดลธุรกิจของ Trip.com กลยุทธ์ในการแข่งขัน
 และขยายตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ
 Big Data ในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ความร่วมมือและการขยายเครือข่าย
 กับสายการบิน โรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
 ที่อยู่: No. 968 Jinzhong Road, Changning District, Shanghai 200335, China
 12.00 - 13.00 น. อาหารกลางวัน Jiangnan Diary
 13.00 น. เดินทางไป วัดหลงหัว Longhua Temple Shanghai (ประมาณ 30 นาที)
 13.30 - 14.00 น. **เยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้าง
 ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมของประเทศจีน**
 14.00 น. เดินทางไปท่าอากาศยานนานาชาติเซี่ยงไฮ้ ผู้ตง (ประมาณ 1 ชม.)
 17.25 น. เดินทางจากท่าอากาศยานนานาชาติเซี่ยงไฮ้ ผู้ตง ไปยังท่าอากาศยาน
 นานาชาตีสวรรณภูมิ โดยสายการบินไทย เที่ยวบิน TG665
 21.00 น. เดินทางถึงท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ

9. นางสาวนลพรรณ ธงมรกต สรรพากรภาค 12 รักษาการแทนเลขานุการกรม
สำนักงานเลขานุการกรม
กรมสรรพากร

กระทรวงการต่างประเทศ

10. นางสาวสุทธาทิพย์ วาฬิตต์พันธุ์ ผู้อำนวยการกองพัฒนางานกฎหมายระหว่างประเทศ
กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
11. นายสันต์ อรุณรัชต์ชัย นักการทูตชำนาญการพิเศษ
กรมการกงสุล
12. นางสาวพิชญสินี มูลพฤษ นักการทูตชำนาญการพิเศษ
สำนักบริหารการคลัง
13. นายธนภูมิ ริมชลา ผู้อำนวยการกองเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต
กรมพิธีการทูต
14. นางสาวชนม์วิวัฒน์ จ่างตระกูล นักการทูตชำนาญการพิเศษ
กรมองค์การระหว่างประเทศ
15. นายชูชาติ จิโรจน์กุล นักการทูตชำนาญการพิเศษ
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ
16. เรือตรีปิยะพันธุ์ อติแพทย์ นักการทูตชำนาญการพิเศษ
กรมอาเซียน
17. นางสาวอรณิส วัฒนยานนท์ นักการทูตชำนาญการพิเศษ
สำนักจัดหาและบริหารทรัพย์สิน
18. นายต่อศักดิ์ จันทรเพียร นักการทูตชำนาญการพิเศษ
กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา
19. นางสาวรณิดา ฉ่ำเฉลิม รองกงสุลใหญ่
สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮองกง
20. นางเมริกา สีวะรา รองกงสุลใหญ่
สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองดูไบ
21. นายยอดยิ่ง ศุภศิริ อัครราชทูตที่ปรึกษา
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง
22. นายกอบรบบุญ แสงมณี นักการทูตชำนาญการพิเศษ
กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้
23. นางสาวพัชรมณต์ ศิริวัฒนา อัครราชทูตที่ปรึกษา
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์
24. นางกรรณมน เสนาณรงค์ อัครราชทูตที่ปรึกษา
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวลลิงตัน

25. นางสาวนาวิณี พลายน้อย

อัครราชทูตที่ปรึกษา

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอังการา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

26. นายอุดม เจือจันทร์

ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์

กระทรวงยุติธรรม

27. นายศร ธิติธรรมพฤษ

ผู้บัญชาการเรือนจำกลางลำปาง

กรมราชทัณฑ์

28. นายจักร ลิ้มบุตร

ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม

กรมราชทัณฑ์

29. นางกนกวรรณ จิวเชื้อพันธุ์

ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดนนทบุรี

กรมราชทัณฑ์

30. นางสาวพิมพ์พร เนตรพุกกณะ

ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล

กรมราชทัณฑ์

31. นางสาววิศรา ศิริสุทธิเดชา

ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย

กรมราชทัณฑ์

กระทรวงอุตสาหกรรม

32. นางสาวพฐ ทองจุล

ผู้อำนวยการกองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ

33. นายสิทธิธินโชติ ตรงดี

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

34. นางสาวนิตยา สุพงศ์พานิช

นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

คณะผู้เข้าร่วมการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) รุ่นที่ 16 ปี 2568 ได้เดินทางไปศึกษาดูงานในหัวข้อ "การพัฒนาอย่างยั่งยืนของจีน" ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 8 - 12 กันยายน 2568 โดยมีจุดหมายหลักที่นครเซี่ยงไฮ้และนครหางโจว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี (Yangtze River Delta: YRD) การศึกษาดูงานครั้งนี้มุ่งเน้นประเด็นการศึกษาสำคัญ ได้แก่ (1) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และผังเมืองอย่างยั่งยืน โดยเข้าศึกษาดูงานที่ Shanghai Urban Planning Exhibition Center และ Hangzhou City Brain (2) นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเข้าเยี่ยมชม Huawei Qingpu Campus และสำนักงานใหญ่ Alibaba Group (3) การบริหารจัดการการเงินและเทคโนโลยีสีเขียว โดยเยี่ยมชม Green Technology Bank (GTB) และ (4) การบูรณาการภารกิจของทีมประเทศไทย ในเขตเศรษฐกิจสำคัญของจีน ณ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้

สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเฉพาะเขตเศรษฐกิจ YRD เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงที่สุดแห่งหนึ่งในจีน และถูกกำหนดให้เป็น 5 ศูนย์กลางสำคัญของโลก ได้แก่ ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเงิน การค้า การขนส่ง และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม จีนยังคงเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทยต่อเนื่องกว่า 12 ปี การศึกษาดูงานในครั้งนี้จึงเป็นโอกาสที่ นบท. รุ่นที่ 16 ได้เรียนรู้ประสบการณ์และแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นคุณภาพสูง (High-quality Development) และใช้ AI กับ Big Data ในการปฏิบัติการบริหารเมืองและเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อนำความคิดและโมเดลความสำเร็จดังกล่าวไปต่อยอดและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการของไทยต่อไป โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

รายงานฉบับนี้มีข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการดำเนินนโยบายของไทย ได้แก่ (1) การประยุกต์ใช้โมเดล Smart City และธรรมาภิบาลข้อมูล อาจนำบทเรียนจาก Hangzhou City Brain ซึ่งใช้ AI และ Big Data ในการบริหารจัดการเมือง เช่น การปรับสัญญาณไฟจราจรแบบเรียลไทม์ และการบริการสาธารณะกว่า 9,600 รายการ มาปรับใช้ในการนำร่องในเขตเมืองใหญ่ของไทย และต้องมีการจัดทำกรอบธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) ที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านความเป็นส่วนตัวและความมั่นคงของข้อมูล ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จของระบบเมืองอัจฉริยะ (2) การเสริมสร้างศักยภาพเศรษฐกิจดิจิทัลและการค้าข้ามพรมแดน ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SMEs ไทยปรับตัวเข้าสู่ตลาดดิจิทัล โดยใช้แพลตฟอร์ม e-Commerce จีน เช่น Lazada หรือ Tmall Global เพื่อขยายตลาดสินค้าเกษตร ผลไม้ และสินค้า Wellness ของไทยสู่

ผู้บริโภครจีน และเรียนรู้จากระบบนิเวศดิจิทัลครบวงจรของ Alibaba Group ที่ขับเคลื่อนด้วย Cloud + AI (เช่น โมเดล Pangu และ Tongyi/Qwen) เพื่อพัฒนาระบบนิเวศดิจิทัลของไทยและผลักดัน Digital Transformation (3) การดึงดูดการลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี รัฐบาลควรพัฒนาพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์กับบริษัทเทคโนโลยีจีนในสาขา AI, Big Data และ Cloud Computing และสร้างโอกาสในการดึงดูดการลงทุนด้านยานยนต์ไฟฟ้า (EV) พลังงานสะอาด และ FinTech จากจีนเข้าสู่ไทย โดยเฉพาะในเขต EEC และควรศึกษาแนวทางการลงทุนมหาศาลด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) ของบริษัทชั้นนำ เช่น Huawei ที่ใช้เงินลงทุนสูงถึงร้อยละ 23 ของรายได้ในปี 2023 เพื่อนำมาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและบุคลากรดิจิทัลของไทย (4) การต่อยอดด้านนโยบายสังคมและความร่วมมือระดับท้องถิ่น ควรศึกษาโมเดล "Common Prosperity" ของมณฑลเจ้อเจียง ซึ่งมุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำมาปรับใช้กับนโยบายสังคมของไทย ขยายความร่วมมือระดับท้องถิ่น เช่น ความสัมพันธ์เมืองคู่มิตรระหว่างกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ และใช้โอกาสในงานระดับโลก เช่น China International Import Expo (CIIE) และ Global Digital Trade Expo (GDTE) เพื่อเผยแพร่ Soft Power และสินค้าไทย

สารบัญ

กำหนดการศึกษาดูงาน	ค
รายชื่อคณะศึกษาดูงานที่นครเซี่ยงไฮ้และนครหางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน	ช
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ญ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน	1
1.1 สาธารณรัฐประชาชนจีน: ภาพรวมการพัฒนาและยุทธศาสตร์	1
1.2 นครเซี่ยงไฮ้: ศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเงิน และนวัตกรรม	2
1.3 นครหางโจวและมณฑลเจ้อเจียง: เมืองหลวงเศรษฐกิจดิจิทัลของจีน	2
ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน	4
2.1 ภาพรวมความสัมพันธ์ไทย-จีน	4
2.2 ความสัมพันธ์ไทย-นครเซี่ยงไฮ้	5
2.3 ความสัมพันธ์ไทย-นครหางโจวและมณฑลเจ้อเจียง	6
ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาดูงาน	8
3.1 วันแรกของการดูงาน (9 ก.ย. 2568)	8
3.2 วันที่สองของการดูงาน (10 ก.ย. 2568)	12
3.3 วันที่สามของการดูงาน (11 ก.ย. 2568)	18
3.4 วันที่สี่ของการดูงาน (12 ก.ย. 2568)	27
ส่วนที่ 4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน และข้อเสนอแนะ	30
4.1 ประโยชน์ที่ได้รับและข้อเสนอแนะ	30
4.2 ข้อเสนอแนะ	31
ภาคผนวก	32
ก. Factsheet สาธารณรัฐประชาชนจีน (The People's Republic of China)	33
ข. Factsheet นครเซี่ยงไฮ้ (Shanghai)	34
ค. Factsheet นครหางโจว (Hangzhou) มณฑลเจ้อเจียง	35

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	คณะ นบท. ดูงานที่ Shanghai Urban Planning Exhibition Center	9
ภาพที่ 2	การบรรยายของ SARI นำเสนอความร่วมมือกับไทย	10
ภาพที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญของ Green Technology Bank นำเสนอตัวอย่างดินในโครงการเกษตร	12
ภาพที่ 4	กงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ บรรยายสรุปการพัฒนาของ Yangtze River Delta (YRD)	14
ภาพที่ 5	คณะ นบท. นั่งรถไฟรอบ Huawei Qingpu Campus	18
ภาพที่ 6	คณะ นบท. ดูงาน Hangzhou City Brain	21
ภาพที่ 7	คณะ นบท. ดูงานที่สำนักงานใหญ่บริษัท Alibaba Group	26
ภาพที่ 8	การเก็บสถิติแหล่งท่องเที่ยวติดอันดับของบริษัท Trip.com	29

ส่วนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.1 สาธารณรัฐประชาชนจีน: ภาพรวมการพัฒนาและยุทธศาสตร์

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่กว่า 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร ประชากร 1.41 พันล้านคน (ข้อมูลปี พ.ศ. 2567) ถือเป็นตลาดผู้บริโภคที่ใหญ่ที่สุดในโลก ปัจจุบันจีนมี GDP มูลค่า 126 ล้านล้านหยวน (17.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ) ทำให้เป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก และเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และเทคโนโลยี

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนภายใต้แผน Five-Year Plan ฉบับที่ 14 (ค.ศ. 2021-2025) และทิศทางการพัฒนาจนถึงปี 2035 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพสูง (High-quality Development) โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับเทคโนโลยีขั้นสูง เศรษฐกิจดิจิทัล และการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จีนประกาศเป้าหมายสำคัญ คือ Carbon Neutrality ภายในปี ค.ศ. 2060 และการสร้างสังคมมั่งคั่งร่วมกัน (Common Prosperity)

ในเชิงพื้นที่ จีนให้ความสำคัญกับ 3 Mega Regions หลัก ได้แก่

1) สามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี (Yangtze River Delta-YRD) ครอบคลุมเซี่ยงไฮ้ เจ้อเจียง เจียงซู และอานฮุย เป็นเขตที่มี GDP รวมเกือบ 1 ใน 4 ของประเทศ และเป็นฐานการลงทุนด้าน R&D มากกว่า 1/3 ของจีน

2) Greater Bay Area (GBA) ศูนย์กลางเศรษฐกิจ-เทคโนโลยีรอบกวางตุ้ง-ฮ่องกง-มาเก๊า

3) Beijing-Tianjin-Hebei (Jing-Jin-Ji) เขตเศรษฐกิจภาคเหนือ มุ่งพัฒนาเมืองหลวงและอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง

จีนยังเป็นผู้ค้าอันดับ 1 ของไทยและอาเซียน และมีบทบาทชั้นนำในความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางของจีน (Belt and Road Initiative: BRI) และการพัฒนาระบบเงินหยวนดิจิทัล (e-CNY)

1.2 นครเซี่ยงไฮ้: ศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเงิน และนวัตกรรม

นครเซี่ยงไฮ้ ตั้งอยู่ปากแม่น้ำแยงซี เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเงิน และการค้าของจีน มีประชากรราว 25 ล้านคน นับเป็นมหานครที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในจีน โดย GDP ปี พ.ศ. 2567 อยู่ที่ 5.39 ล้านล้านหยวน (757,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) คิดเป็นเกือบร้อยละ 4 ของทั้งประเทศ และมากกว่าประเทศขนาดกลางหลายประเทศในยุโรป

รัฐบาลกลางจีนได้กำหนดให้นครเซี่ยงไฮ้พัฒนาเป็น “Five Centers” ได้แก่:

- 1) ศูนย์กลางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (International Economic Center)
- 2) ศูนย์กลางการเงิน (Financial Center) โดยมีตลาดหลักทรัพย์เซี่ยงไฮ้ และเขต Lujiazui ที่เป็นแหล่งรวมธนาคารและบริษัทการเงินระดับโลก
- 3) ศูนย์กลางการค้า (Trade Center) เป็นท่าเรือคอนเทนเนอร์ใหญ่ที่สุดในโลกต่อเนื่อง 15 ปี
- 4) ศูนย์กลางการขนส่ง (Shipping Center) มีท่าอากาศยานนานาชาติผู้ตง และระบบรถไฟความเร็วสูงเชื่อมทั่วประเทศ
- 5) ศูนย์กลางนวัตกรรม (Innovation Center) โดยเฉพาะด้านแผงวงจรรวม (IC) ยาชีวภาพ และ AI ซึ่งมีมูลค่าอุตสาหกรรมรวมกว่า 1.8 ล้านล้านหยวน

ในด้านสังคม นครเซี่ยงไฮ้มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงที่สุดในจีน มากกว่า 180,000 หยวนต่อปี (ประมาณ 30,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี) มีคุณภาพชีวิตสูง การจ้างงานมั่นคง และมีสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุม ด้านการจัดการเมือง นครเซี่ยงไฮ้ยังเป็นตัวอย่างของ Smart City โดยนำ AI, Big Data และ 5G มาใช้ในระบบคมนาคม การศึกษาพยาบาล และการบริหารเมือง

นครเซี่ยงไฮ้ยังเป็นเจ้าภาพจัดงานสำคัญระดับโลก เช่น China International Import Expo (CIIE) ที่สะท้อนภาพลักษณ์การเปิดกว้างของจีน และเป็นเวทีสำคัญที่ไทยใช้ประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตร อาหาร และวัฒนธรรม

1.3 นครหางโจวและมณฑลเจ้อเจียง: เมืองหลวงเศรษฐกิจดิจิทัลของจีน

นครหางโจว เมืองหลวงของมณฑลเจ้อเจียง ตั้งอยู่ห่างเซี่ยงไฮ้เพียง 1 ชั่วโมง โดยรถไฟความเร็วสูง มีประชากร 12.6 ล้านคน และ GDP ปี พ.ศ. 2567 อยู่ที่ 2.19 ล้านล้านหยวน (ประมาณ 307,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

นครหางโจวเป็นที่รู้จักในฐานะ “เมืองหลวงเศรษฐกิจดิจิทัล” ของจีน เพราะเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ Alibaba Group และศูนย์กลางของบริษัทเทคโนโลยี e-Commerce, FinTech, AI และ Big Data อีกทั้งยังเป็นสถานที่จัดงาน Global Digital Trade Expo (GDTE) ที่แสดงบทบาทนำของจีนในเศรษฐกิจดิจิทัลระดับโลก

นอกจากเศรษฐกิจดิจิทัล นครหางโจวยังมีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติ โดยเฉพาะทะเลสาบซีหู (West Lake) ซึ่งเป็นมรดกโลกของ UNESCO วัดหลิงหยิ่น และชาเขียวหลงจิ่ง เมืองนี้เคยเป็นเจ้าภาพการประชุม G20 Summit ปี ค.ศ. 2016 และเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 19 ปี ค.ศ. 2023 ซึ่งยกระดับภาพลักษณ์ในเวทีโลก

ทั้งนี้ มณฑลเจ้อเจียงมี GDP ปี พ.ศ. 2567 กว่า 9 ล้านล้านหยวน เป็นอันดับ 4 ของจีน จุดแข็ง คือ เศรษฐกิจเอกชนเข้มแข็ง มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 70 ของ GDP ทั้งมณฑล มีชื่อเสียงด้านการผลิตสิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้า และสินค้าส่งออก ขณะเดียวกันรัฐบาลมณฑลผลักดันนโยบาย “Common Prosperity Model” เพื่อแก้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

อนึ่ง Factsheet เกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน นครเซี่ยงไฮ้ และนครหางโจว ปรากฏตามภาคผนวก

ส่วนที่ 2

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.1 ภาพรวมความสัมพันธ์ไทย-จีน

ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 นับเป็นหมุดหมายสำคัญที่ทำให้ไทยเป็นประเทศแรก ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่สถาปนาความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการกับจีน หลังจากนั้น ความสัมพันธ์ไทย-จีนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องจนปัจจุบันยกระดับเป็น “หุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์รอบด้าน” (Comprehensive Strategic Cooperative Partnership) โดยในปี พ.ศ. 2568 เป็นโอกาสครบ 50 ปี ของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตของทั้งสองประเทศ

2.1.1 มิติการค้า

จีนเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทยต่อเนื่องกว่า 12 ปี โดยในปี พ.ศ. 2567 มูลค่าการค้ารวมอยู่ที่ประมาณ 107,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นเกือบร้อยละ 18 ของการค้าทั้งหมดของไทย

สินค้าส่งออกหลักของไทยไปจีน: ยางพารา ผลไม้สด-แช่แข็ง-แปรรูป (เช่น ทูเรียน มังคุด ลำไย) ยานยนต์และชิ้นส่วน ปิโตรเคมี และโพลิเมอร์

สินค้านำเข้าจากจีน: เครื่องจักรกล อุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ วงจรรวม เหล็กกล้า เคมีภัณฑ์ และสินค้าอุปโภคบริโภค

ไทยได้ดุลการค้ากับจีนบางปีจากผลไม้และยางพารา แต่ส่วนใหญ่ขาดดุลเพราะการนำเข้าเทคโนโลยีขั้นสูงจากจีน

2.1.2 มิติการลงทุน

จีนเป็นนักลงทุนโดยตรง (FDI) อันดับ 2 ของไทยในปี พ.ศ. 2567 โดยมูลค่าการลงทุนกระจุกอยู่ในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) พลังงานสะอาด อิเล็กทรอนิกส์ และดิจิทัลแพลตฟอร์ม ตัวอย่างเช่น การลงทุนของ BYD, SAIC, Great Wall Motor และ CATL ในเขต EEC รวมถึงการขยายของ Alibaba และ JD.com ผ่านแพลตฟอร์ม e-Commerce อย่าง Lazada

2.1.3 มิติการท่องเที่ยวและประชาชน

จีนเป็นตลาดนักท่องเที่ยวอันดับ 1 ของไทย โดยในปี พ.ศ. 2567 มีนักท่องเที่ยวจีนกว่า 6.7 ล้านคน เดินทางมาไทย คิดเป็นเกือบ 1 ใน 4 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด รายได้หลักมาจากนักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัว คนรุ่นใหม่ และกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ-Wellness

ขณะเดียวกัน ชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนกว่า 10 ล้านคน ในประเทศไทยเป็นสะพานเชื่อมที่เข้มแข็ง และมีโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชน-การศึกษา เช่น การเรียนภาษาจีนในโรงเรียนไทย และการรับนักเรียนทุนไทยไปเรียนต่อในจีน

2.1.4 มิติยุทธศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์

ไทยและจีนมีการประสานงานใกล้ชิดในกรอบพหุภาคี เช่น ASEAN-China, Lancang-Mekong Cooperation (LMC), RCEP และนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางของจีน (Belt and Road Initiative: BRI) โดยเฉพาะโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายเชื่อมโยง Pan-Asia Railway

2.2 ความสัมพันธ์ไทย-นครเซี่ยงไฮ้

นครเซี่ยงไฮ้เป็นเมืองเศรษฐกิจอันดับ 1 ของจีน และเป็นประตูสำคัญของสินค้าไทยสู่ตลาดจีนและโลก ความสัมพันธ์ไทย-เซี่ยงไฮ้มีมิติที่ลึกซึ้งหลายประการ ดังนี้

2.2.1 มิติการค้า

ปี พ.ศ. 2567 การค้ารวมไทย: นครเซี่ยงไฮ้มีมูลค่ากว่า 12,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยได้ดุลการค้าเล็กน้อย

สินค้าส่งออกจากไทยไปนครเซี่ยงไฮ้: ชิ้นส่วนวงจรรวม วัตถุดิบปิโตรเคมี อาหารทะเลและผลไม้คุณภาพสูง

สินค้านำเข้าจากนครเซี่ยงไฮ้มาไทย: ยานยนต์ไฟฟ้าและชิ้นส่วน เครื่องจักรกล อุปกรณ์โทรคมนาคม และโลหะอุตสาหกรรม

2.2.2 มิติการลงทุน

บริษัทไทยรายใหญ่มีสำนักงานและฐานการค้าในนครเซี่ยงไฮ้ เช่น CP Group, SCG, PTT, ThaiBev และธนาคารกรุงเทพ ขณะเดียวกัน เซี่ยงไฮ้เป็นฐานการผลิตของบริษัทจีนและต่างชาติ เช่น Tesla Gigafactory, SAIC Motor และผู้ผลิต Semiconductor ที่มีการลงทุนต่อเนื่องในไทย โดยเฉพาะด้าน EV และ Smart Electronics

2.2.3 มิติความร่วมมือท้องถิ่น

กรุงเทพมหานครและนครเซี่ยงไฮ้เป็นเมืองคู่มิตร (Sister Cities) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 และมีโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา-วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดคู่ธุรกิจ (Business Matching) ของหอการค้า-สภาอุตสาหกรรม

จังหวัดเชียงใหม่ยังเป็นเมืองพี่เมืองน้องกับนครเซี่ยงไฮ้ โดยความร่วมมือมุ่งเน้นการท่องเที่ยวและการศึกษา อาทิ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรโรงแรมและบริการ

2.2.4 มิติวัฒนธรรม

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ และทีมประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัด Thai Festival อย่างต่อเนื่อง เพื่อประชาสัมพันธ์อาหารไทย นาฏศิลป์ และดนตรีไทยสู่ชนชั้นกลางและสูงของจีน นอกจากนี้ ในนครเซี่ยงไฮ้ยังมีการจัดงาน China International Import Expo (CIIE) ที่ไทยเข้าร่วมทุกปีเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้า เช่น ทุเรียน มะม่วง กุ้งขาวแปรรูป รวมถึงสินค้าสุขภาพและสปา

2.3 ความสัมพันธ์ไทย-นครหางโจวและมณฑลเจ้อเจียง

นครหางโจวและมณฑลเจ้อเจียงมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับไทย ทั้งด้านเศรษฐกิจดิจิทัล การลงทุน และการศึกษา โดยนครหางโจวเป็นที่ตั้งของบริษัท Alibaba และบริษัท Ant Group ซึ่งมีบทบาทโดยตรงต่อเศรษฐกิจไทยในมิติ e-Commerce และ FinTech

2.3.1 มิติการค้า

ไทยเป็นคู่ค้าสำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของเจ้อเจียง มูลค่าการค้ารวมปี พ.ศ. 2567 มากกว่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สินค้าที่ไทยส่งออกไปมณฑลเจ้อเจียง: ผลไม้ (ทุเรียน มังคุด มะม่วง) อาหารทะเล ยางพารา และสินค้าปิโตรเคมี

สินค้าที่มณฑลเจ้อเจียงส่งออกมาไทย: เครื่องจักรกล อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ เสื้อผ้า และอุปกรณ์การผลิตดิจิทัล

2.3.2 มิติการลงทุน

การลงทุนจากมณฑลเจ้อเจียงในไทย: Alibaba ลงทุนผ่าน Lazada ทำให้สินค้าไทยเข้าถึงผู้บริโภคจีนกว่า 600 ล้านคน และ Ant Group ขยายบริการ e-Payment/Wallet ที่เอื้อต่อนักท่องเที่ยวจีนในไทย

การลงทุนจากไทยในมณฑลเจ้อเจียง: ผู้ประกอบการไทยเข้าร่วมงาน Global Digital Trade Expo (GDTE) ที่หางโจวเป็นประจำ เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรแปรรูปและ Wellness Products เข้าสู่ตลาดจีนออนไลน์

2.3.3 มิติการศึกษาและวิทยาศาสตร์

มีการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษา เช่น นักศึกษาไทย-มณฑลเจ้อเจียง หลักสูตรภาษาจีน ความร่วมมือด้านวิศวกรรม-ICT มหาวิทยาลัยในหางโจว เช่น Zhejiang University ยังร่วมมือกับสถาบันไทยด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์

2.3.4 มิติสังคมและวัฒนธรรม

มณฑลเจ้อเจียงเป็นพื้นที่นำร่องนโยบาย “Common Prosperity” ซึ่งให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจดิจิทัล ไทยสามารถเรียนรู้โมเดลนี้เพื่อใช้กับนโยบายลด

ความเหลื่อมล้ำในประเทศ นอกจากนี้ การจัดงานเทศกาลไทยในนครหางโจว และการแลกเปลี่ยน
ศิลปวัฒนธรรม ยังช่วยเพิ่มการรับรู้เชิงบวกต่อไทยในหมู่ประชาชนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3

ผลการศึกษาดูงาน

3.1 วันแรกของการดูงาน (9 ก.ย. 2568)

3.1.1 Shanghai Urban Planning Exhibition Center

หอผังเมืองเซี่ยงไฮ้ได้นำเสนอภาพการพัฒนาเมืองอย่างเป็นระบบผ่านการจัดแสดงในชั้นต่าง ๆ โดยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

1) Shanghai Impressions นิทรรศการชั้นที่ 1 ได้ฉายภาพรวมของเซี่ยงไฮ้ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคตอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงแรงผลักดันและความมุ่งมั่นในการก้าวสู่การเป็นมหานครชั้นนำของโลก การใช้เทคโนโลยีมีลัดมีเดียที่ทันสมัยในการเล่าเรื่อง ทำให้ผู้เข้าชมสามารถเข้าใจวิสัยทัศน์ที่ซับซ้อนได้อย่างง่ายดาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารแผนยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนพัฒนาเมืองให้สาธารณชนรับทราบและมีส่วนร่วม

2) Urban Fabric ชั้นที่ 2 นำเสนอแนวคิด “โครงสร้างเมือง” (Urban Fabric) ที่ผสมผสานมิติทางธรรมชาติ (ชายฝั่ง ระบบแม่น้ำ) และมิติที่มนุษย์สร้างขึ้น (เขตปกครอง ถนน สถาปัตยกรรม) เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน แนวคิดที่โดดเด่นคือ “วงจรชีวิตชุมชน 15 นาที” (15-minute community life circles) ซึ่งมุ่งออกแบบเมืองให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น ตลาด โรงเรียน สถานพยาบาล และสวนสาธารณะ ได้ภายใน 15 นาที ด้วยการเดินหรือขี่จักรยาน แนวคิดนี้เป็นต้นแบบของการพัฒนาเมืองที่เน้นคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยอย่างแท้จริง

3) Pilot Free Trade Zone & Innovation นิทรรศการชั้นที่ 3 ชี้ให้เห็นว่าเซี่ยงไฮ้มิได้เติบโตเพียงด้านกายภาพ แต่ยังเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและนวัตกรรม โดยมีการให้ความสำคัญกับเขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Pilot Free Trade Zone) และ Lingang New Area ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการดึงดูดการลงทุนและส่งเสริมนวัตกรรม นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอแผนการเป็นเมืองดิจิทัล (Digital City) และการเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี (Yangtze River Delta) แสดงให้เห็นถึงการวางแผนเชิงรุกเพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก

4) Ecology and Sustainability ชั้นที่ 4 ตอกย้ำว่าการเติบโตของเซี่ยงไฮ้ตั้งอยู่บนรากฐานของความยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการรักษาระบบนิเวศดั้งเดิม เช่น การเปลี่ยนแปลงของ

ปากแม่น้ำแยงซี และการกำเนิดของเกาะฉงหมิง (Chongming Island) วิสัยทัศน์ในการพัฒนาเกาะฉงหมิงให้เป็น "เกาะเชิงนิเวศระดับโลก" (World-class eco-island) และการวางแผนพื้นที่สีเขียว การส่งเสริมเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ และการสร้างความมั่นคงทางระบบนิเวศของเมือง เป็นเครื่องยืนยันว่าการพัฒนาเศรษฐกิจสามารถดำเนินควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อมได้

การศึกษาดูงาน ณ หอผังเมืองเซี่ยงไฮ้ ให้บทเรียนที่สำคัญว่า ความสำเร็จของการพัฒนาเมืองเกิดจากวิสัยทัศน์ระยะยาวที่ชัดเจน การวางแผนแบบบูรณาการที่ครอบคลุมทุกมิติ ตั้งแต่เศรษฐกิจ สังคม ไปจนถึงสิ่งแวดล้อม และการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วน ซึ่งประเทศไทยสามารถนำแนวคิดเหล่านี้มาปรับใช้ได้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเมืองที่เน้นคุณภาพชีวิต และมีการเติบโตอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 คณะ นบท. ดูงานที่ Shanghai Urban Planning Exhibition Center

3.1.2 Shanghai Advanced Research Institute (SARI), Chinese Academy of Science (CAS)

คณะ นบท. ได้รับเกียรติในการเยือนสถาบัน Shanghai Advanced Research Institute (SARI) ภายใต้สถาบัน Chinese Academy of Science (CAS) ซึ่งผู้บริหารมาร่วมบรรยายให้แก่คณะ

SARI ก่อตั้งขึ้นในปี 2555 โดยความร่วมมือระหว่างสถาบัน CAS และรัฐบาลเทศบาลนครเซี่ยงไฮ้ โดยตั้งอยู่ในเขตเมืองวิทยาศาสตร์จางเจียง (Zhangjiang Science City) ของผู้ตง เซี่ยงไฮ้ ซึ่งเป็นการเน้นย้ำบทบาทสำคัญในฐานะศูนย์กลางการวิจัยสหสาขาวิชาชีพของจีน

การวิจัยหลักของ SARI ครอบคลุมสาขาวิทยาศาสตร์ด้านวัสดุขั้นสูง (Advanced Materials) พลังงานสะอาด (Clean Energy) และเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) โดยเน้นการเปลี่ยนผ่านสู่คาร์บอนต่ำ/คาร์บอนเป็นศูนย์ และวิทยาศาสตร์สารสนเทศ (เช่น AI, 5G, Industrial IoT) นอกจากนี้ SARI ยังสนับสนุนโครงการวิทยาศาสตร์ขนาดใหญ่ เช่น Shanghai Synchrotron Radiation Facility (SSRF) ทั้งนี้ SARI มีผลงานวิจัยสำคัญ เช่น เทคโนโลยีเซลล์แสงอาทิตย์ประสิทธิภาพสูง และระบบบิกดาต้าสำหรับการปล่อยคาร์บอน

SARI มีความร่วมมือระหว่างประเทศที่สำคัญ โดยมีการเปิดรับนักศึกษาเยี่ยมเยียนนานาชาติภายใต้โครงการ Visiting Student Program ของ CAS ทั้งนี้ ผู้บริหาร SARI ได้เชิญให้นักศึกษาไทยภายใต้โครงการดังกล่าวด้วย

สถาบัน Chinese Academy of Science (CAS) มีความร่วมมือกับไทย โดยเฉพาะกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) นอกจากนี้ เมื่อปี 2560 ได้จัดตั้งศูนย์ CAS Innovation Cooperation Center ที่กรุงเทพฯ ซึ่งส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางของจีน (Belt & Road Initiative: BRI)

ภาพที่ 2 การบรรยายของ SARI นำเสนอความร่วมมือกับไทย

3.1.3 ธนาคารเทคโนโลยีสีเขียว Green Technology Bank (GTB)

คณะ นบพ. ได้หารือกับผู้บริหารธนาคารเทคโนโลยีสีเขียว (GTB) ซึ่งเป็นโครงการร่วมที่ก่อตั้งขึ้นโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของจีน และรัฐบาลประชาชนเทศบาลนครเซี่ยงไฮ้ เพื่อขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 และความตกลงปารีสว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลไกการดำเนินงาน คือ การนำโดยรัฐบาลจีนเพื่อสาธารณประโยชน์แก่ประชาคมโลก ขณะเดียวกันธนาคารฯ ได้รับคำตอบแทนจากการขายหรือให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคเกี่ยวกับเทคโนโลยีสีเขียวแก่ประเทศกำลังพัฒนาและ/หรือประเทศที่ต้องการจะซื้อเทคโนโลยีสีเขียวเพื่อไปพัฒนาการเกษตรของตน ในกรอบความร่วมมือใต้-ใต้ ทั้งนี้ บทบาทของธนาคารฯ เป็นหนึ่งในนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางของจีน (Belt & Road Initiative)

รูปแบบการให้บริการเทคโนโลยีสีเขียวคือ ธนาคารฯ ทำหน้าที่เป็น “ผู้รับเหมาหลัก (general contractor)” ให้แก่ลูกค้าผ่านการให้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องแบบครบวงจร (holistic solutions) ครอบคลุมตั้งแต่การออกแบบระบบ การทดลองนำร่อง ไปจนถึงการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยร่วมมือกับสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อหาเงินทุนในการแปรสภาพของเทคโนโลยีสีเขียว โครงการตัวอย่าง อาทิ โครงการควบคุมการแปรสภาพเป็นทะเลทรายที่สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์และประเทศในภูมิภาคแอฟริกา เป็นต้น นอกจากนี้ ธนาคารฯ ถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบครบวงจรแก่โรงงานและนิคมอุตสาหกรรมปลอดคาร์บอน ตั้งแต่การวินิจฉัย การวางแผนสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน ไปจนถึงการช่วยให้ลูกค้าได้รับการรับรองประกันการปลอดคาร์บอน

นอกจากนี้ ธนาคารฯ ยังทำงานร่วมกับองค์กรสหประชาชาติ เช่น UN Development Programme (UNDP), UN Environmental Programme (UNEP), World Intellectual Property Organization (WIPO)

ธนาคารฯ มีสาขาต่างประเทศ คือ ศูนย์ธนาคารเทคโนโลยีสีเขียวกรุงเทพฯ (Green Technology Bank Bangkok Center) เปิดตัวเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2566

ภาพที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญของ Green Technology Bank นำเสนอตัวอย่างดินในโครงการเกษตร

3.2 วันที่สองของการดูงาน (10 ก.ย. 2568)

3.2.1 สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้

นางสาวปณัฏ อภิรัตน์ กงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ ได้กรุณาบรรยายสรุปหัวข้อ “การบูรณาการภารกิจของหน่วยงานทีมไทยแลนด์เพื่อขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลในต่างประเทศ” แก่คณะ นบท. สรุป ดังนี้

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2539 ถือเป็นสำนักงานแห่งที่ 5 ในจำนวน 10 แห่งของไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน (รวมสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่) และไทยเป็นประเทศลำดับที่ 30 ที่มาเปิดสถานกงสุลใหญ่ในนครเซี่ยงไฮ้ ซึ่งปัจจุบันมีสถานกงสุลใหญ่ ประเทศต่าง ๆ ในนครเซี่ยงไฮ้กว่า 70 ประเทศ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ มีเขตอาณาดูแลครอบคลุม มหานครเซี่ยงไฮ้ และ 3 มณฑลทางภาคตะวันออกของจีน ได้แก่ มณฑลเจียงซู มณฑลเจ้อเจียง และ มณฑลอานฮุย ซึ่งล้วนแต่เป็นมณฑลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ และปัจจุบันมหานครเซี่ยงไฮ้และ 3 มณฑลดังกล่าว เป็นเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี (Yangtze River Delta: YRD) ปัจจุบัน มีคนไทยอาศัยอยู่ในเขตเศรษฐกิจ YRD จำนวน 5,051 คน (สถิติโดยรัฐบาลจีน) ส่วนใหญ่เป็น นักศึกษามหาวิทยาลัย (เนื่องจากเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยชั้นนำของจีนถึง 1 ใน 4) ทั้งนี้ ทีมไทยแลนด์ ในนครเซี่ยงไฮ้ ประกอบด้วย ข้าราชการจาก 5 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พัฒนาการของนครเซี่ยงไฮ้เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2521 ที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนประกาศว่า จีนกำลังเข้าสู่ยุคใหม่ของการปฏิรูป ภายใต้การนำของนายเติ้ง เสี่ยวผิง ประธานาธิบดี (ในขณะนั้น) และในปี พ.ศ. 2533 ประกาศการพัฒนาเขตใหม่ผู้ตงของเซี่ยงไฮ้ให้มีบทบาทนำด้านการปฏิรูปและ เปิดกว้างของจีน จึงได้มีการเริ่มต้นของตลาดหลักทรัพย์เป็นลำดับแรกก่อนมีพัฒนาการต่าง ๆ ตามลำดับ ทั้งการเป็นเจ้าภาพการประชุมและการแสดงนิทรรศการระดับโลกและภูมิภาค การจัด แข่งขันรถยนต์ฟอร์มูล่าวัน การเริ่มบริการรถไฟความเร็วสูงขบวนแรกเส้นทางเซี่ยงไฮ้-ปักกิ่ง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550)

เซี่ยงไฮ้ถูกกำหนดให้เป็นประตูสู่ประเทศจีนมาตั้งแต่เริ่มต้น แต่ปัจจุบันได้ยกระดับ เขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี (Yangtze River Delta : YRD) ให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทาง เศรษฐกิจ และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สูงที่สุดแห่งหนึ่งในจีน กล่าวคือแม้จะมีพื้นที่ ร้อยละ 4 ของประเทศ และมีประชากรร้อยละ 17 ของประเทศ แต่ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) มากถึง 33.16 ล้านล้านหยวน (4.66 ล้านเหรียญสหรัฐ) คิดเป็น 1 ใน 4 ของประเทศ ทั้งนี้ นายสี จิ้นผิง ประธานาธิบดี ได้ประกาศในปี พ.ศ. 2561 ให้มีการบูรณาการ YRD เป็นยุทธศาสตร์ชาติ และเซี่ยงไฮ้มีบทบาทนำและเป็นประตูเชื่อมจีนกับโลก โดยเป็น 5 ศูนย์กลาง ได้แก่ ศูนย์กลางทาง เศรษฐกิจ การเงิน การค้า การขนส่ง และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งอุตสาหกรรมหลัก ของเซี่ยงไฮ้ คือ เซมิคอนดักเตอร์ ยาชีวภาพ และ AI ในขณะที่สร้างมณฑลเจียงซูให้โดดเด่นด้าน อุตสาหกรรมการผลิตที่ทันสมัย อาทิ IoT พลังงานใหม่ เครื่องจักรกล ชีวการแพทย์ ส่วนมณฑล เจ้อเจียงเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัล นอกจากนี้ มณฑลเจ้อเจียงถือเป็นมณฑลต้นแบบในแง่ที่มีความ เหลือล้ำต่ำที่สุดอีกด้วย และมณฑลอานฮุยเป็นศูนย์กลางด้านนิวเคลียร์ฟิวชั่น ควอนตัม การสำรวจ อวกาศ และ AI ซึ่งเขตเศรษฐกิจ YRD ได้ถอดนโยบายของรัฐบาลจีนมาปฏิบัติโดยการพัฒนาที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการบรรลุ Dual Carbon Goal ของจีน โดยปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ใหม่ 3 ชนิด ที่รัฐบาลจีนส่งเสริม ได้แก่ แผงโซลาร์เซลล์ EV และแบตเตอรี่ลิเทียม

การพัฒนาที่น่าสนใจของเขตเศรษฐกิจ YRD มี 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเปลี่ยนแปลงการทำงาน (Digital Transformation) ในทุกมิติ อาทิ การส่งเสริม เศรษฐกิจดิจิทัล สังคมไร้เงินสดอย่างแท้จริง และการพัฒนารัฐบาลอัจฉริยะในการให้บริการประชาชน (อย่างไรก็ตามยังให้มีบริการแบบเอกสารไว้ด้วยสำหรับผู้ที่ไม่มีความสามารถในการเข้าถึงหรือใช้ บริการ) (2) การพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้สำคัญกับคุณภาพชีวิต อาทิ ระบบขนส่งมวลชนที่มี ประสิทธิภาพและราคาถูก (รถเมล์โดยสาร รถไฟ รถไฟความเร็วสูง รถแท็กซี่ เป็นต้น) สนับสนุน ผู้ประกอบการบริการรถยนต์และรถจักรยานยนต์สาธารณะ (car and bike sharing) สนับสนุนการ ใช้รถยนต์และจักรยานยนต์ประเภท EV แยกขยะอย่างมีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง ตลอดจนเพิ่ม สวนสาธารณะถึง 1,000 แห่ง ในปี พ.ศ. 2568 และพัฒนาพื้นที่สองข้างของแม่น้ำหวงผู่และจูโจวเป็น

พื้นที่สาธารณะเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย และนันทนาการของประชาชน เนื่องจากรัฐบาลตระหนักว่าประเทศจีนกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) การที่ประชาชนมีสุขภาพกายและจิตดีเป็นสิ่งสำคัญ

ในส่วนของการสัมพันธไมตรีระหว่างเขตเศรษฐกิจ YRD และไทย มีความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง ที่มีการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับ มีความร่วมมือด้านความมั่นคงและยุทธโศปกรณ์ ในด้านเศรษฐกิจจีนถือเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย เป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทยมา 12 ปีต่อเนื่อง โดยมีเขตเศรษฐกิจ YRD มีบทบาทนำ กล่าวคือ การค้าระหว่างไทยและ YRD จำนวนถึง 5.18 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ โดยมีสินค้านำเข้าและส่งออกที่มุ่งเน้นชิ้นส่วน/อุปกรณ์ในเชิงอุตสาหกรรม ยางสังเคราะห์ และผลไม้สด และการลงทุนจากจีนในประเทศไทยจำนวนมากมาจาก YRD โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC ครอบคลุมด้านพลังงานทดแทน ICT และ EV และชิ้นส่วน ส่วนการลงทุนที่สำคัญของ YRD ในไทย ได้แก่ MG, Huayi, Trina Solar, Xingda, Alibaba, Conch เป็นต้น และการลงทุนที่สำคัญของไทยใน YRD ได้แก่ เครือเจริญโภคภัณฑ์ มีสทิน ปตท. SCG บ้านปู ชาติรามิอ เล้าแก่น้อย ดอกบัวคู่ รวมถึงธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และด้าน Soft Power และการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชน

ทั้งนี้ ความท้าทายที่ไทยเผชิญ ได้แก่ ประเด็นด้านภูมิรัฐศาสตร์และความสัมพันธ์จีน-สหรัฐอเมริกา และความท้าทายในการเข้าสู่ตลาดจีน เนื่องจากจีนมีการปกป้องตลาดสำหรับธุรกิจต่างชาติ ทั้งต้องแข่งขันกับรัฐวิสาหกิจของจีน และการที่รัฐบาลจีนควบคุมระบบเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด และการป้องกันการทำธุรกิจผูกขาด การทุ่มตลาด และธุรกิจผิดกฎหมายในไทย (จีนเทา)

ภาพที่ 4 กงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ บรรยายสรุปการพัฒนาของ Yangtze River Delta (YRD)

3.2.2 Huawei Qingpu Campus

คณะ นบพ. ได้เยี่ยมชมแคมปัส Huawei Qingpu Campus ของบริษัท Huawei ซึ่งเป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาในระดับโลก มีพื้นที่ในลักษณะแคมปัสครอบคลุมอาณาบริเวณกว่า 2.2 ล้านตารางเมตร แบ่งออกเป็น 8 โซน ได้แก่ โซน A โซน B โซน C โซน D โซน E โซน F โซน G และ โซน H ล้อมรอบทะเลสาบตรงกลาง แต่ละโซนรับผิดชอบภารกิจแตกต่างกัน เช่น เป็นห้องปฏิบัติการ อาคารสำนักงาน และพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ ฯลฯ โดยทุกโซนสามารถเดินทางเชื่อมต่อกันได้ด้วยระบบรถไฟ mini train รองรับจำนวนบุคลากรในพื้นที่กว่า 25,000 คน ทั้งนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ ภายในพื้นที่ยังมีตึกที่พักอาศัย (ลักษณะ apartment) และโรงแรมให้บริการ รวมถึงร้านอาหาร 100 กว่าร้านที่บริษัทอนุญาตให้อดีตพนักงานสามารถมาเปิดบริการภายในแคมปัสได้ แคมปัสนี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของ Huawei ในการมุ่งเน้นเรื่องการวิจัยและพัฒนา โดยบริษัท Huawei ถือเป็นหนึ่งใน 6 บริษัทอันดับแรกๆ ที่ลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา มากที่สุดในโลกเป็นระยะเวลา 5 ปีติดต่อกัน (บริษัทอื่น ๆ อาทิ Apple IBM และ Meta เป็นต้น) ในปี ค.ศ. 2023 บริษัท Huawei ได้ใช้งบประมาณสูงถึงร้อยละ 23 ของรายได้ทั้งหมดเพื่อลงทุนไปยังโครงการวิจัยต่าง ๆ และในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา พบว่า บริษัทฯ มีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาสูงถึง 1.2 พันล้านหยวน

นิทรรศการ New Technology and Innovation Exhibition ข้อมูลในนิทรรศการฯ สรุปได้ ดังนี้

บริษัท Huawei ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1987 เป็นบริษัทระดับโลกที่ให้บริการด้านอุปกรณ์อัจฉริยะและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและข้อมูล มีบุคลากรในสาขา 170 ประเทศทั่วโลก รวมประมาณ 208,000 คน สามารถให้บริการเชื่อมต่อและเข้าถึงประชาชนได้ถึง 3 พันล้านคน บริษัทยังได้ทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายหลากหลาย เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล วิสัยทัศน์ของบริษัทฯ คือ การนำดิจิทัลสู่ทุก ๆ คน ทุก ๆ บ้าน และทุก ๆ องค์กรเพื่อโลกอัจฉริยะที่เชื่อมต่อกันอย่างเต็มรูปแบบ

สำหรับประเทศไทย บริษัท Huawei เริ่มเข้ามาดำเนินการประมาณ 20 ปีที่แล้ว ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ในไทยประมาณ 2,000 คน ถือเป็นผู้ให้บริการดิจิทัลที่สนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และอุตสาหกรรม ที่ผ่านมามีการดำเนินการด้านเครือข่ายให้กับโครงการ the One Bangkok และมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลศิริราชในการพัฒนาเป็น 5G Innovation Hospital นอกจากนี้ ยังดำเนินงานเรื่อง Cloud Center กลุ่มธุรกิจดิจิทัล กลุ่มพลังงาน แบตเตอรี่ สถานีชาร์จไฟ และ โทรศัพท์มือถือ

ในห้องจัดแสดงนิทรรศการฯ ได้นำเสนอนวัตกรรมและเทคโนโลยีของบริษัท Huawei ประวัติความเป็นมาและการพัฒนาที่ผ่านมาสู่ปัจจุบัน รวมถึงแผนงานโครงการในอนาคต สามารถประมวลพอสังเขป ดังนี้

1) Huawei ถือเป็นบริษัทจัดหา automatic solutions ให้แก่หลากหลายอุตสาหกรรมผ่านทาง การขับเคลื่อนศูนย์กลางของข้อมูลและเครือข่าย ประกอบด้วย โครงสร้าง 3 ประเภทหลักของตลาด คือ (1) consumer ที่มุ่งเน้นเครื่องมือ เช่น สมาร์ทโฟน (2) กลุ่มแผนก carriers เป็นการจัดหาเครื่องมือโทรคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับผู้ให้บริการเครือข่าย โทรศัพท์มือถือ และ (3) แผนก enterprise ที่ให้บริการเทคโนโลยีสำหรับธุรกิจและรัฐบาลในมิติต่าง ๆ เช่น เมืองอัจฉริยะ และการเงินอัจฉริยะ เป็นต้น ครอบคลุมอุปกรณ์การเชื่อมต่อระบบ Cloud โดยมีการวางแผนพัฒนาหลายมิติ เช่น สาธารณสุข อาหาร พลังงานสีเขียว ความไว้วางใจทางข้อมูล การพัฒนาเมืองดิจิทัลใหม่ และการเชื่อมต่อเต็มรูปแบบสู่การเป็นโลกอัจฉริยะ ฯลฯ

2) บริษัท Huawei เริ่มเปิดอาคารสำนักงานตั้งแต่ห้วงปี ค.ศ. 1996-1998 โดยมีคนทำงานขณะนั้นเพียง 20 คน ปัจจุบันก้าวสู่การเป็นแคมป์ขนาดใหญ่ที่สุด มีบุคลากรในแคมป์สจบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 68 ปริญญาเอก ร้อยละ 10 โดยอายุเฉลี่ย คือ 31.6 ปี ทำให้เป็นกลุ่มคนที่เปิดรับความคิด สามารถนำสู่แนวคิดใหม่ ๆ ได้ง่ายขึ้น

3) ปัจจัยสำคัญของบริษัท Huawei คือ สถาปัตยกรรม Cloud ที่อยู่บนกรอบการทำงานที่ถูกออกแบบมาอย่างดี 5 เสาหลักด้วยกัน ประกอบด้วย ความสามารถในการปรับตัว ความมั่นคงปลอดภัย ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และความเป็นเลิศทางการปฏิบัติงาน และรวมถึงการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของสถาปัตยกรรมของบริษัท Huawei ซึ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านอัจฉริยะ มีทั้งการเชื่อมต่ออัจฉริยะ การวางพื้นฐานอัจฉริยะ เช่น AI การมี platform อัจฉริยะ การให้บริการคลาวด์ (Cloud Service) เป็นหนึ่งในให้บริการที่ใหญ่ที่สุดในโลก

4) Pangu คือ ชุดแบบจำลอง AI ขนาดใหญ่ เน้นการประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น การช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ในการใช้ข้อมูลที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อช่วยให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น สามารถตรวจพบหากมีอะไรผิดปกติเกิดขึ้น เช่น เมื่อชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ใดขัดข้อง หรือกรณีรถไฟ สามารถตรวจสอบเมื่อรถเข้าสถานี เพื่อดูชิ้นส่วนใดที่อาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้ เป็นการใช้ AI ช่วยตรวจสอบ ไม่ใช้การตรวจจับด้วยสายตาคน หรือกรณีการพยากรณ์อากาศ สามารถช่วยให้เกิดความแม่นยำได้มากขึ้น ปัจจุบัน Pangu มี 3 ระดับ คือ ระดับพื้นฐานที่เป็นแบบจำลองพื้นฐานทั่วไป ระดับขั้นหนึ่ง เป็นการปรับให้เหมาะกับอุตสาหกรรมเฉพาะ และระดับขั้นสอง เป็นระบบจำลองสำหรับสถานการณ์เฉพาะในอุตสาหกรรม

5) Huawei Campus Intelligent Operation Center (IOC) หรือ ระบบ IOC เป็นจอภาพขนาดใหญ่ที่สามารถรับทราบ/มองเห็นความเคลื่อนไหวทุกอย่างในบริเวณแคมป์ส ทั้งบุคคล

และยานพาหนะสัญญาณในพื้นที่ ระบบสามารถนับจำนวนคนและยานพาหนะได้แบบ real time อีกทั้งเมื่อเกิดเหตุใด ๆ สามารถแจ้งสัญญาณเตือนให้ทราบได้ เช่น หากมีคนพยายามปีนข้ามรั้วเข้ามา ดังนั้น ทุก ๆ พฤติกรรมจะอยู่ภายใต้การมองเห็น ทำให้ไม่ต้องมีหน่วยลาดตระเวน สามารถใช้หุ่นยนต์ช่วยดูได้ ตัวอย่างเช่น หากวันหยุด เจ้าหน้าที่พาครอบครัวมานั่งเล่นที่ทะเลสาบก็สามารถช่วยตรวจจับและแจ้งเตือนไม่ให้เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ได้ ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีระบบช่วยดูการใช้ไฟฟ้าพลังงานต่าง ๆ ในพื้นที่ว่าใช้ไปมากน้อยเท่าใด สามารถสั่งเปิดปิดสวิตช์ไฟ และเครื่องปรับอากาศให้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาการใช้งาน รวมถึงมีการบริหารจัดการอุปกรณ์โทรศัพท์และแท็บเล็ตของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

6) บริษัท Huawei ได้พัฒนาระบบพลังงานแสงอาทิตย์ สนับสนุนโครงการพลังงานสีเขียวขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นพลังงานสะอาด 100% ในซาอุดีอาระเบีย โดยไม่ใช้ระบบไฟฟ้าอื่น ๆ เทคโนโลยีดังกล่าวใช้กลไกติดตามและควบคุมทางไกลด้วยระบบ AI เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและติดตามดูการผลิตและบริโภคพลังงานสีเขียว ทั้งนี้ ในนิทรรศการฯ ยังมีการแสดงระบบชาร์จไฟฟ้ารถ EV โดยการพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์ที่เดิมพลังงานได้รวดเร็ว ขับขี่ระยะทางไกลมากขึ้น และสามารถใช้ร่วมกันได้หลายรูปแบบ ทั้งรถไฟฟ้ารุ่นเก่าและใหม่ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภครถยนต์ไฟฟ้าได้หลากหลายกว่าเดิม

7) อีกเทคโนโลยีที่บริษัท Huawei มีการพัฒนา คือ ระบบการเก็บข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับ AI ด้วยความสามารถในการจัดเก็บและการอ่านประมวลผลข้อมูลอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะประสิทธิภาพการทำงานดีขึ้นกว่าระบบจัดเก็บดั้งเดิมถึง 10 เท่า และยังได้วิจัยพัฒนาระบบสายไฟเบอร์ของตนเอง มีการเชื่อมต่อไวไฟที่ปลอดภัย ป้องกันการแพร่กระจายไวรัสต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายต่อระบบและเครือข่าย โดยสรุป บริษัท Huawei เป็นตัวอย่างของบริษัทที่ให้ความสำคัญและลงทุนมหาศาลกับงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและก้าวสู่การเป็นผู้นำแห่งอนาคตด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ระบบเครือข่ายและ AI ด้วยการสร้างระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนบุคลากรในการคิดค้นนวัตกรรม มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีและสมดุลควบคู่กัน

ภาพที่ 5 คณะ นบพ. นั่งรถไฟรอบ Huawei Qingpu Campus

3.3 วันที่สามของการดูงาน (11 ก.ย. 2568)

3.3.1 Hangzhou City Brain

โครงการ Hangzhou City Brain ถือเป็นหนึ่งในโมเดลเมืองอัจฉริยะที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ มีจุดเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 (ค.ศ. 2016) จากความร่วมมือระหว่างรัฐบาลนครหางโจวกับ Alibaba Group (Alibaba Cloud) โดยนำ Big Data, AI (DeepSeek) และ Cloud Computing เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการเมือง วัตถุประสงค์หลักในช่วงเริ่มต้นคือเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรในเมือง โดยโครงการแรกได้รับการเรียกว่า City Brain 1.0 ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI กับการพัฒนาเมืองในจีน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 (ค.ศ. 2018) โครงการได้พัฒนาเข้าสู่ City Brain 2.0 หรือ Digital Government 2.0 โดยขยายจากการบริหารจัดการจราจรไปสู่ “Urban Brain” ที่ครอบคลุมด้านอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวและสาธารณสุข โดยในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ระบบ City Brain ยังมีบทบาทสำคัญในการติดตามและบริหารจัดการ ทำให้ Alibaba ได้รับเหรียญทองเชิดชูเกียรติจากรัฐบาลจีน พรรคคอมมิวนิสต์ และกองทัพจีน

ล่าสุด เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2568 (ค.ศ. 2025) ได้มีการเปิดตัว City Brain 3.0 ถือเป็นก้าวใหม่ของระบบการบริหารจัดการเมืองด้วย AI ที่ก้าวหน้าและครบวงจรมากขึ้น โดยสอดคล้องกับการครบรอบ 5 ปี ที่ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เคยมาเยือนที่นี่เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2563 ปัจจุบัน City Brain 3.0 ได้พัฒนาไปสู่ระบบ E-Network ที่สามารถบริหารจัดการภาครัฐกว่า 9,600 รายการ โดยมีอัตราการให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพสูงถึงร้อยละ 99 ทั้งยัง

ได้รับการสนับสนุนงบประมาณรวมกว่า 117.5 พันล้านบาท และเฉพาะเดือนล่าสุดใช้งบประมาณกว่า 300 ล้านบาท

3.3.1.1 แนวคิดและวัตถุประสงค์

City Brain มีแนวคิด “City as a Computer” หรือการมองเมืองทั้งเมืองเสมือนระบบคอมพิวเตอร์ที่มีข้อมูลจากกล้องวงจรปิด, GPS, IoT และเซนเซอร์ ส่งเข้าสู่ “สมองกลาง” ที่ขับเคลื่อนด้วยโมเดล AI เช่น DeepSeek-R1 เพื่อวิเคราะห์และตัดสินใจแบบเรียลไทม์ วัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่

- 1) ลดปัญหาการจราจรและเพิ่มความปลอดภัยบนท้องถนน
- 2) ลดเวลาในการตอบสนองเหตุฉุกเฉิน
- 3) ยกกระดับคุณภาพการบริการสาธารณะ และ
- 4) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเมืองแบบองค์รวม

3.3.1.2 โครงสร้างระบบและเทคโนโลยี

องค์ประกอบสำคัญของ City Brain ได้แก่

1) Digital Twin: จำลองเมืองเสมือนเพื่อวิเคราะห์และทดสอบนโยบายก่อนนำไปใช้จริง

2) One Network Unified Management System: ฐานข้อมูลแบบบูรณาการเชื่อมโยงการให้บริการสาธารณะ ความปลอดภัย และการวางผังเมือง

3) AI Services:

- Jingxiao'ai: ดำรวจเสมือนที่ให้บริการด้านกฎหมายและเอกสาร
24 ชั่วโมง

- Hanghaomeng: AI ตัวแรกของจีนที่เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต

- Yibao'er: ระบบ AI บริหารจัดการและตอบคำถามเกี่ยวกับการประกันสุขภาพ

4) Policy Supermarket 2.0 (Qingqing XiaoQ): บริการให้คำปรึกษานโยบาย และกฎหมายออนไลน์ด้วย AI

5) ระบบดูแลสังคม: เช่น Anju Guardian สำหรับผู้สูงอายุที่อยู่บ้านคนเดียว และเครือข่าย Elderly Canteens 1,642 แห่ง ที่ให้ส่วนลดร้อยละ 20 สำหรับผู้สูงอายุ 60-79 ปี และร้อยละ 50 สำหรับผู้สูงอายุ 90 ปีขึ้นไป

3.3.1.3 การประยุกต์ใช้จริง

City Brain สามารถปรับสัญญาณไฟจราจรแบบเรียลไทม์ ลดความหนาแน่นเฉลี่ยได้ร้อยละ 10-15 และลดเวลาตอบสนองเหตุฉุกเฉินเหลือไม่ถึง 5 นาที ปัจจุบันมีการติดตาม

สภาพการจราจรตลอด 24 ชั่วโมง โดยในนครทางโจวมีรถยนต์กว่า 3,085,000 คัน ซึ่งมีรถวิ่งบนถนนเฉลี่ย 300,000 คัน และสูงสุดถึง 450,000 คัน ในช่วงชั่วโมงเร่งด่วน ระบบยังมีการใช้ดัชนีความล่าช้า (Delay Index) ตรวจวัดความหนาแน่นของการจราจรวันละ 13 ครั้ง โดยเคยบันทึกความยาวการจราจรติดขัดสูงสุดกว่า 950 เมตร

ด้านสังคมและเศรษฐกิจ: City Brain ยังเชื่อมโยงกับมาตรการสวัสดิการ เช่น Living Allowance สำหรับบัณฑิตจบใหม่ที่จ่ายค่าสวัสดิการสังคมครบ 6 เดือน สามารถขอเงินอุดหนุน 10,000 หยวน รวมถึงการแจก Cash Red Envelope (5-50,000 หยวน) เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรายงานเบาะแสและสนับสนุนการบริหารเมือง

ในภาคการศึกษา: ใช้ City Brain สนับสนุน “smart campus” และการกำกับดูแลเชิงรุก เช่น การบริหารความหนาแน่นการเดินทางรอบเขตโรงเรียนช่วงเวลาเร่งด่วน ระบบติดตามการเข้าเรียน/การรับสวัสดิการการศึกษาแบบดิจิทัล และแดชบอร์ดช่วยคัดกรองกลุ่มนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษเพื่อให้ส่งต่อบริการได้รวดเร็วขึ้น

3.3.1.4 ผลลัพธ์และบทเรียน

1) ผลลัพธ์เชิงบวก: ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผ่านระบบบริการสาธารณะดิจิทัล ลดความแออัด เพิ่มความปลอดภัย และสร้างสังคมที่มีส่วนร่วม

2) บทเรียนสำคัญ: ความสำเร็จของ City Brain ไม่ได้อยู่ที่เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นกับ

- การกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านความเป็นส่วนตัว

- ความร่วมมือระหว่างรัฐ-เอกชน-สถาบันวิชาการ

- การมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ผ่านระบบ reward (cash envelope)

3) ข้อพึงระวัง: จำเป็นต้องรักษาสมดุลระหว่าง Data Sharing กับ Data Protection เพื่อไม่ให้เกิดความมั่นคงและสิทธิส่วนบุคคล

3.3.1.5 การขยายผลและความร่วมมือ

City Brain ได้ขยายไปยังเมืองใหญ่ในจีน เช่น เซี่ยงไฮ้ กวางโจว และฉงชิ่ง รวมถึงเมืองต่างประเทศ เช่น กัวลาลัมเปอร์ ทั้งยังถูกพัฒนาเป็น Living Lab สำหรับนักวิจัยและมหาวิทยาลัย โดยแนวโน้มอนาคตจะเชื่อมโยงกับ Smart Mobility, Smart Healthcare และมุ่งสู่การเป็น Carbon Neutral City

3.3.1.6 สรุป

กรณีศึกษา Hangzhou City Brain แสดงให้เห็นว่า การใช้ AI และ Big Data สามารถปฏิวัติการบริหารเมืองได้จริง ทั้งด้านจราจร สุขภาพ และสวัสดิการสังคม อย่างไรก็ตาม

ความท้าทายอยู่ที่การคุ้มครองข้อมูล การสร้างความเชื่อมั่น และการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละเมือง ซึ่งเป็นประเด็นที่ไทยควรศึกษาเชิงลึกเพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและเศรษฐกิจดิจิทัลในอนาคต

ภาพที่ 6 คณะ นบพ. ดูงาน Hangzhou City Brain

3.3.2 สำนักงานใหญ่บริษัท Alibaba Group

3.3.2.1 ภาพรวมและพัฒนาการของ Alibaba Group

Alibaba Group ก่อตั้งปี 2542 ที่หางโจว โดยแจ็ก หม่า และผู้ร่วมก่อตั้ง 18 คน เริ่มจาก Alibaba.com เพื่อเชื่อมผู้ผลิตจีนกับผู้ซื้อทั่วโลกแบบ B2B ก่อนขยายสู่ Taobao (ปี 2546) Alipay (ปี 2547) แล้วเติบโตเป็นระบบนิเวศดิจิทัลครบวงจรครอบคลุม e-commerce การเงินดิจิทัล คลาวด์ โลจิสติกส์ และสื่อบันเทิง บริษัทเข้าจดทะเบียนที่ NYSE ในปี 2557 ขณะนั้นเป็นหนึ่งใน IPO มูลค่าสูงที่สุดของโลก ต่อมาเร่งลงทุน Alibaba Cloud (Aliyun), เข้าซื้อกิจการเชิงยุทธศาสตร์ (เช่น Lazada, Ele.me, Youku) และผลักดันบทบาทด้าน Smart City (เช่น City Brain) และ AI อย่างต่อเนื่อง

3.3.2.2 การเปลี่ยนผ่านโครงสร้างองค์กร

ปี 2566 Alibaba ประกาศแผน “1+6+N” แยกกลุ่มธุรกิจใหญ่ 6 หน่วยให้คล้ายสตาร์ทอัปอิสระ (Cloud Intelligence, Taobao-Tmall, Cainiao, Local Services, Global Digital Commerce, Digital Media & Entertainment) เพื่อเพิ่มความคล่องและเปิดทางระดมทุน/จดทะเบียนแยกได้ในอนาคต

สำนักงานใหญ่ทางโจวทำหน้าที่เกินกว่าศูนย์ธุรกิจ เป็นทั้ง Alibaba Museum ที่เล่าเส้นทางจากสตาร์ทอัปสู่ Tech Leader และเป็น Innovation Hub ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจดิจิทัลของจีน

3.3.2.3 ค่านิยม อัตลักษณ์องค์กร (6 New Values) และวัฒนธรรม

จากการรีเฟรช “6 ค่านิยมหลัก” ในวาระ 20 ปี (เมื่อปี 2562) Alibaba ย้า บบาทค่านิยมเป็นเข็มทิศการตัดสินใจระยะยาว ได้แก่ (1) ลูกค้ายาก่อน-พนักงานรองลงมา-ผู้ถือหุ้น ที่หลัง (2) ความไว้วางใจทำให้ทุกอย่างเรียบง่าย (3) การเปลี่ยนแปลงคือของแน่ (4) ผลงานที่ดีที่สุด วันนี้คือเส้นฐานของพรุ่งนี้ (5) ถ้าไม่ใช่ตอนนี้—เมื่อไหร่? ถ้าไม่ใช่เรา—แล้วใคร? (6) ใช้ชีวิตจริงจัง ทำงานอย่างมีความสุข

สอดคล้องกับสิ่งที่ทีมงานบันทึกจากการเยี่ยมชม: “ลูกค้ายาก่อน-พนักงาน-ผู้ถือหุ้น” “Trust makes everything simple” “อยู่นอก comfort zone” และแนวคิด “วันนี้ที่ทำได้คือตัวตั้งของวันพรุ่งนี้” นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรม “ไวน์ที่บ่ม” (ของที่ระลึก/สิทธิพิเศษเมื่อทำงานครบช่วงอายุงาน 1/3/5/10 ปี) ที่ตอกย้ำการ “ให้คุณค่าคน” ภายใน

3.3.2.4 วิสัยทัศน์ (Vision) และยุทธศาสตร์ (Strategies)

วิสัยทัศน์ “Make it easy to do business anywhere” และเป็น “บริษัทที่ดีซึ่งอยู่รอด 102 ปี” พร้อมสร้าง “โครงสร้างพื้นฐานแห่งการค้าในอนาคต” (future infrastructure of commerce) ที่ผู้ใช้ “พบกัน ทำงาน และใช้ชีวิต” บนแพลตฟอร์ม Alibaba

กลยุทธ์แกนกลาง

- Ecosystem Flywheel: เชื่อม e-commerce ↔ การชำระเงิน ↔ โลจิสติกส์ ↔ คลาวด์/AI ↔ มีเดีย/คอนเทนต์ ให้เสริมพลังกัน

- User & SME First: โครงการ eWTP หนุนการค้าข้ามแดนแบบ inclusive โดยเฉพาะ SMEs/คนรุ่นใหม่ และถูกบรรจุไว้ใน G20 Hangzhou Leaders' Communiqué

- 1+6+N Restructure: แยกหน่วยธุรกิจให้คล่องตัวเหมือนสตาร์ทอัป เพิ่มความเร็วในการออกนวัตกรรม/ระดมทุน

- AI-First & Cloud-First: ลงทุนต่อเนื่องใน AI โมเดล Tongyi/Qwen และโครงสร้างพื้นฐานคลาวด์

- Global-Local (Glocal): ขยายต่างประเทศ (Lazada, Trendyol, Daraz ฯลฯ) ควบคู่การปรับสินค้า/บริการให้เข้าท้องถิ่น

3.3.2.5 โครงสร้างธุรกิจและระบบนิเวศดิจิทัล (Alibaba Digital Ecosystem)

เสาหลักธุรกิจ

1) B2B: Alibaba.com (จาก “ลิสต์สินค้า/ติดต่อ” สู่แพลตฟอร์ม sourcing ระดับโลก)

2) C2C/ค้าปลีก: Taobao

3) การชำระเงิน: Alipay (เอสโครว์แก้ pain point ความไว้วางใจยุคเริ่ม e-Commerce)

4) คลาวด์: Alibaba Cloud/Aliyun (เริ่ม ค.ศ. 2009, แพลตฟอร์ม Apsara OS)

5) โลจิสติกส์: Cainiao (ดิจิทัลโซลูชัน/พัสดุและติดตามแบบเรียลไทม์)

6) อื่น ๆ: DingTalk (สื่อสารงาน) Freshippo/Hema (ซูเปอร์มาร์เก็ตไฮบริดสดใหม่) Amap/AutoNavi (แผนที่/นำทาง) Youku (สตรีมมิง) Xianyu/Idle Fish (มือสอง/รีไซเคิล) Ele.me (เดลิเวอรี่อาหาร) Alibaba/Alipay Health, Quark App (AI วิเคราะห์และจัดหมวดหมู่เอกสาร/ความรู้ ช่วยผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น) ฯลฯ

โครงสร้าง “1+6+N”: Cloud Intelligence / Taobao-Tmall / Cainiao / Local Services / Global Digital Commerce / Digital Media & Entertainment โดยแต่ละกลุ่มมีซีอีโอ/บอร์ดของตน เพิ่มความคล่องในการแข่งขันและการระดมทุน

3.3.2.6 AI & Big Data: จากเครื่องมือเชิงพาณิชย์สู่สาธารณะ

1) เชิงพาณิชย์

- Consumer Intelligence: Recommendation Engine, real-time personalization, dynamic pricing & targeted ads, และ predictive demand ให้ซัพพลายเชนฉลาดขึ้น

- Instant Retail Roadmap: รวมสินค้า Taobao/Tmall กับเครือข่ายส่งด่วน “30-minute delivery” ไม่จำกัดแค่อาหาร-ของสด แต่ขยายถึงเสื้อผ้า/อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่ทีมงานได้รับฟังในทัวร์)

- Chat/Agent Commerce: โมเดล Tongyi/Qwen/Qwen-VL สนับสนุนงานคอนเทนต์สินค้า ตั้งราคา ตอบลูกค้า และแชตเอเจนต์ต่อรอง/ปิดการขายอัตโนมัติ

2) ภาครัฐ/สาธารณะ

- City Brain: ช่วยควบคุมสัญญาณไฟ ลดแออัดในทางโจวในอัตราร้อยละ 10-15 และทำให้รถฉุกเฉินถึงที่เกิดเหตุเร็วขึ้น

- สาธารณสุข/การศึกษา/สิ่งแวดล้อม: AI วิเคราะห์ภาพแพทย์, Telemedicine ผ่าน Alipay, e-Learning บนคลาวด์, ระบบตรวจวัดคุณภาพอากาศ-น้ำ-พลังงานแบบข้อมูลขนาดใหญ่

3) โครงการ/หมุดหมายสำคัญ

- Double 11 หรือ 11.11 Global Shopping Festival การส่งเสริมการขายสินค้าลดราคาผ่านออนไลน์ ภายใต้โครงการ Double 11 (เพื่อโปรโมทแพลตฟอร์ม Taobao Mall ปัจจุบันคือ TMall) ทำให้มีรายการสั่งซื้อสินค้า (order transactions) มากกว่า 500 ครั้ง/วินาที เริ่มต้นในปี 2552 กลายเป็น “stress test” ประจำปีของระบบไอที Alibaba/Alibaba Cloud ที่ขยายขนาดระบบแบบก้าวกระโดด

- eWTP: ผลักดันการค้าข้ามพรมแดนที่ครอบคลุม SME และถูกบรรจุใน G20 Hangzhou 2016 Leaders’ Communiqué

- Olympic Cloud Partner: Alibaba Cloud เป็นพาร์ทเนอร์บริการคลาวด์อย่างเป็นทางการของ International Olympic Committee (IOC) ตั้งแต่ปี 2560 สนับสนุนการออกอากาศ/สถิติ/ประสบการณ์ดิจิทัลของงานโอลิมปิก (รวมถึง Beijing 2022, Paris 2024, Youth Olympics) โดยเป็นการถ่ายทอดสดมหกรรมกีฬาระดับภูมิภาคผ่านเทคโนโลยีคลาวด์ (Cloud Broadcasting) แทนการใช้ระบบดาวเทียมแบบเดิม โดย Alibaba Cloud เป็นผู้วางระบบและให้บริการ ประกอบด้วย (1) Games Management Systems (GMS): จัดการข้อมูลนักกีฬา ตารางแข่งขัน สถานที่ (2) Results Distribution Systems (RDS): กระจายผลการแข่งขันจากสนามสู่ระบบกลางแบบเรียลไทม์ (3) Games Support Systems (GSS): ระบบสนับสนุนอื่น ๆ เช่น การสื่อสารระหว่างทีมงาน และ (4) ถ่ายทอดสดผ่าน Cloud-Native Infrastructure: ส่งสัญญาณภาพ HD/UHD จาก 56 สนามแข่งขัน ไปยังผู้แพร่ภาพกระจายเสียงทั่วโลก

3.3.2.7 Alibaba Cloud: แกนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล

จุดกำเนิดและเทคโนโลยี: Alibaba Cloud ก่อตั้งปี 2552 พัฒนาระบบปฏิบัติการคลาวด์ Apsara (distributed OS) ให้ศูนย์ข้อมูลจำนวนมากทำงานร่วมกันเสมือน “ซูเปอร์คอมพิวเตอร์” เป็นแกน IaaS/PaaS และต่อยอดสู่ MaaS (Model-as-a-Service) เพื่อบริการ AI แก่ลูกค้าทั่วโลก

Apsara Stack (ภาครัฐ/องค์กร): รุ่นปรับใช้ในดาต้าเซ็นเตอร์ลูกค้า เน้นอธิปไตยข้อมูล/คอมพลายแอนซ์และการปฏิบัติการแบบอัตโนมัติสำหรับภาครัฐ/เอกชนรายใหญ่

AI Platform: เปิดตัว Tongyi Qianwen 2.0 และโมเดลอุตสาหกรรม/วิหวล (เช่น Qwen-VL) สำหรับงานเข้าใจภาพ-ข้อความและซอฟต์แวร์เอเจนต์เชิงธุรกิจ

3.3.2.8 การประยุกต์ใช้ในภาครัฐและบริการสาธารณะ (ตัวอย่างเชื่อม City Brain)

Alibaba ทำงานร่วมกับภาครัฐจีนและเมืองต่าง ๆ ในหลายมิติ:

1) สาธารณสุข: AI วิเคราะห์ภาพแพทย์ ระบบประกันสุขภาพอัจฉริยะ (เช่น Yibao'er) บริการ Telemedicine ผ่าน Alipay

2) คมนาคม/ความปลอดภัยเมือง: โครงการ City Brain (สอดคล้อง Hangzhou City Brain 3.0 ในข้อ 1) ควบคุมสัญญาณไฟแบบเรียลไทม์ แจ้งเตือน/ตอบสนองฉุกเฉิน

(3) การศึกษา/สิ่งแวดล้อม: e-Learning บน Alibaba Cloud ระบบมอนิเตอร์สิ่งแวดล้อมด้วย Big Data

3.3.2.9 ตลาดต่างประเทศและพันธมิตร

1) กลยุทธ์ Local + Global:

- เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: Lazada
- เอเชียใต้: Daraz
- ยุโรป: Trendyol

2) โครงสร้างพื้นฐาน: ศูนย์ข้อมูล Alibaba Cloud ครอบคลุมหลายภูมิภาค (เอเชีย/ยุโรป/ตะวันออกกลาง ฯลฯ) สนับสนุน e-commerce และบริการท้องถิ่น ควบคู่กับระบบความร่วมมือแบบ Partnership ภายใน (ระบุมีพาร์ทเนอร์แกนนำ 17 คน) และความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย/องค์กรระหว่างประเทศ ผ่านโครงการอย่าง eWTP ที่เน้นช่วย SME เข้าโลกการค้าได้ง่ายขึ้น

3.3.2.10 โปรแกรมสำคัญ & สิ่งที่ได้จากการดูงาน

1) Double 11 / W11: เป็นทั้งงานขายและ stress test โครงสร้างพื้นฐาน ไอที-คลาวด์ของ Alibaba ทุกปี ทำให้เกิดการยกเครื่องด้าน distributed architecture, multi-active DC, throttling & downgrade และการ stress test เชิงระบบ

2) Olympics Cloud: บทบาทพาร์ทเนอร์คลาวด์ของ IOC ตั้งตั้งแต่ปี 2560 สนับสนุนการออกอากาศ-สถิติ-เอ็นเกจเมนต์ ด้วยเทคโนโลยี AI/คลาวด์ของ Alibaba Cloud

3) โมเดลฐาน AI (Tongyi/Qwen): ใช้ช่วยผู้ขายเขียนคำบรรยาย ตั้งราคา ทำครีเอทีฟ ตอบลูกค้า และสร้างเอเจนต์การขาย/บริการลูกค้า (รวมถึง Qwen-VL ที่เข้าใจภาพและข้อความ)

4) Instant Retail & Local Services: วิสัยทัศน์ “ค้าปลีกทันที” ผสานสินค้าหลากหลายกับโลจิสติกส์ความเร็วสูง

5) People & Culture: วัฒนธรรมให้คุณค่าพนักงาน (“ไวน์ที่บ่ม”) แนวคิด “อยู่นอก comfort zone” และคติ “สร้างคุณค่าลูกค้า-เติบโตคน-ผลตอบแทนผู้ถือหุ้นยั่งยืน”

6) ผู้นำและการสืบทอด: การใช้ระบบ Partnership และการส่งต่อบทบาทสม่ำเสมอ (จาก Jack → Daniel → Joe Tsai/Eddie Wu) เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระยะยาวของกลุ่ม

3.3.2.11 บทสรุปเชิงนโยบายและบทเรียน

Alibaba แสดงให้เห็น “เศรษฐกิจดิจิทัลครบวงจร” ที่ขับเคลื่อนด้วย Cloud + AI + Data เชื่อม e-commerce การเงิน โลจิสติกส์ คอนเทนต์ และบริการสาธารณะเข้าด้วยกันอย่างไร้รอยต่อ ผ่านค่านิยม 6 ประการที่ย้ำ ลูกค้ายาก่อน และการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง การวัดประสิทธิภาพด้วยข้อมูล (data-driven) และดีไซน์องค์กรแบบ 1+6+N ทำให้หน่วยธุรกิจวิ่งเร็วเหมือนสตาร์ทอัพ ขณะเดียวกัน eWTP และ Olympics Cloud สะท้อนศักยภาพระดับโลกของ คลาวด์/AI จีน

3.3.2.12 ข้อควรระวัง/โอกาสสำหรับไทย

การนำโมเดลนี้มาประยุกต์ต้องคำนึงถึง Data Governance/Privacy ระบบนิเวศโลคัล (SME โลจิสติกส์ แพลตฟอร์มจ่ายเงิน) และความสามารถแรงงานดิจิทัล รวมถึงการผนึกกำลังรัฐ-เอกชนแบบ PPP เพื่อผลักดัน Smart City + Instant Retail + Cross-border e-Commerce อย่างสมดุลและยั่งยืน

ประสบการณ์จากการดูงานที่นครหางโจวชี้ว่า แพลตฟอร์มรัฐบาลแบบ e-network (ให้บริการ >9,600 รายการ ประสิทธิภาพร้อยละ 99) ที่ต่อยอดด้วย AI เฉพาะงาน (Jingxiao'ai, Hanghaomeng, Yibao'er, Policy Supermarket 2.0 - Qingqing XiaoQ) คือ ภาพอนาคตของ “digital government at scale” ซึ่งต้องอาศัยโครงสร้างพื้นฐานคลาวด์ (Apsara/Alibaba Cloud) และธรรมาภิบาลข้อมูลที่เข้มแข็งควบคู่กัน

ภาพที่ 7 คณะ นบท. ดูงานที่สำนักงานใหญ่บริษัท Alibaba Group

3.4 วันที่สี่ของการดูงาน (12 ก.ย. 2568): สำนักงานใหญ่บริษัท Trip.com

บริษัท Trip.com เป็นแพลตฟอร์มการท่องเที่ยวครบวงจรชั้นนำระดับโลก เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี 2542 ที่เซี่ยงไฮ้ โดยมีลำดับเหตุการณ์สำคัญ ๆ ของบริษัท เช่น ปี 2546 บริษัทเข้าจดทะเบียนใน Nasdaq ต่อมาปี 2552 เปิดให้บริการทั้งตัวเครื่องบินและโรงแรมที่พัก จุดสำคัญ คือ ในโอกาสครบรอบ 20 ปีแห่งการก่อตั้ง เมื่อปี 2562 บริษัทได้ประกาศยุทธศาสตร์ และเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนภาพลักษณ์ของบริษัทใหม่ ปี 2563 ก็สามารถพัฒนาการให้บริการเป็น Application และปี 2564 ขึ้นทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฮ่องกง ปัจจุบัน บริษัท Trip.com ให้บริการครอบคลุมทั้งบัตรเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว การให้บริการเช่ารถยนต์ ล่องเรือ การให้บริการทัวร์เหมากรุ๊ป ฯลฯ มีการประสานความร่วมมือกับหลากหลายบริษัทและภาคส่วน ให้บริการ 35 ภาษา ใน 220 ประเทศทั่วโลก

จุดเด่นของบริษัทประการหนึ่งที่ผู้นำชมบอกเล่า คือ ศูนย์ประสานงานบริการลูกค้า ซึ่งมีมากถึง 23 ศูนย์ในหลากหลายประเทศ และดำเนินการด้วยการยึดมั่นในปรัชญา H.E.A.T. มาจากตัวอักษรย่อของ 4 คำ ได้แก่ Heartwarming อบอุ่นใจ Effortless ไม่ต้องใช้ความพยายาม Active กระตือรือร้น และ Trustworthy เชื่อถือได้ นอกจากนี้ บริษัทฯ มินโยบายเปิดศูนย์ประสานบริการลูกค้าตลอด 24 ชั่วโมงทุกวัน และใช้เจ้าหน้าที่ที่เป็นคนจริงตอบ ไม่ใช่ Chatbot หรือ AI แบบที่หลายบริษัทท่องเที่ยว/สายการบินใช้ ซึ่งบริษัท Trip.com ในประเทศไทยมีจำนวนเจ้าหน้าที่รวม 300 กว่าคน และทำหน้าที่ประสานบริการลูกค้ากว่าครึ่ง หรือประมาณ 150 คน

การให้บริการของบริษัท Trip.com ดูแลประเภทธุรกิจหลักมากมาย โดยสรุป ดังนี้

1) บัตรโดยสารเครื่องบิน ที่กระจายสู่มากกว่า 220 ประเทศ และภูมิภาค รวมกว่า 3,400 สนามบิน รวมมือกับสายการบินทั่วโลกกว่า 600 บริษัท เชื่อมโยงเส้นทางการเดินทางมากถึง 2.7 ล้านเส้นทาง บริษัท Trip.com ถือว่าเป็นผู้นำในอุตสาหกรรม ซึ่งได้ยกระดับช่องทางการให้บริการตัวเครื่องบินอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเครื่องมือการบริหารจัดการและการใช้เทคโนโลยี AI เพื่อให้บริการแก่สายการบินและเครือข่ายการท่องเที่ยวต่าง ๆ

2) การเชื่อมโยงการให้บริการขนส่งภาคพื้นดิน ทั้งรถไฟ รถบัส และการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ ผ่านเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาและระบบการขนส่ง ทั้งนี้ บริษัท Trip.com เน้นการให้บริการด้วยลักษณะจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (one-stop service) เพื่อจัดข้อเสนอทางเลือกการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด และตรงตามความต้องการของแต่ละบุคคล ที่ผ่านมา ได้ให้บริการขนส่งทางบก ครอบคลุม 36 ประเทศ มีการให้บริการตอบ/แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับตัวรถไฟในแต่ละวันมากกว่า 2 พันล้านคำถาม

3) สำหรับการให้บริการจองที่พัก บริษัทสร้างเครือข่ายกับโรงแรมทั่วโลก โดยพยายามคัดสรรเครือข่ายโรงแรมอย่างพิถีพิถัน นอกจากนี้ ยังได้ให้บริการตามความต้องการเฉพาะรายบุคคล ด้วยโปรแกรม Hotel+X และโปรแกรมสมาชิก VIP เป้าหมายของบริษัท คือ ต้องการทำงานร่วมกันกับโรงแรมมาตรฐานสูงเพื่อสร้างประสบการณ์สถานที่พักที่ยอดเยี่ยมให้แก่ผู้ให้บริการ

4) อีกประเภทบริการ คือ Trip Biz ซึ่งเป็นลักษณะการให้คำปรึกษาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้แก่บริษัทต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการเสนอทางเลือกที่หลากหลายเหมาะสมเฉพาะราย ตลอดจนการจัดทำยุทธศาสตร์ Six solutions เพื่อช่วยการเปลี่ยนผ่านทางธุรกิจให้ชาญฉลาดมากขึ้น มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วยระบบดิจิทัลมากขึ้น ด้วยการมีทีมพัฒนาเทคโนโลยีชั้นนำในอุตสาหกรรม ทำให้บริษัท Trip.com สามารถสร้างมาตรฐานใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งปัจจุบันได้ให้บริการลูกค้ามากกว่า 1 ล้านราย มีศูนย์ให้บริการทั่วโลกคอยช่วยสนับสนุน 24,000 บริษัทใน 196 ประเทศ ทำงานร่วมกับผู้ค้ามากกว่า 160 ราย

5) บริษัท Trip.com ได้เพิ่มธุรกิจด้านการเงิน เพื่อเสริมระบบนิเวศด้วยการบูรณาการเชิงลึกระหว่างการเงินและการท่องเที่ยว โดยการสนับสนุนแนวคิด การเงินสีเขียว เพื่อให้บริการเทคโนโลยีทางการเงิน (fintech) ที่อัจฉริยะ และเน้นบริการทางการเงินแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จให้แก่บริษัทขนาดเล็กในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวรายย่อย ซึ่ง Trip.Finance เป็นการยกระดับเทคโนโลยีทางการเงิน เพื่อเพิ่มอำนาจให้แก่สถาบันทางการเงิน พร้อมให้บริการผู้ใช้และบริษัทกว่า 10 ล้านแห่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ให้บริการทั้งการเงินแก่ผู้บริโภค อุตสาหกรรม ประกันภัย การชำระจ่ายเงิน และการบริหารจัดการความเสี่ยง

6) บริษัทยังมี Trip.Live พัฒนาสู่การเป็นผู้นำในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั่วโลก พร้อมทั้งสร้างระบบนิเวศการถ่ายทอดสดผ่านสัญญาณต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการตลาดระดับโลกที่มีคุณภาพสูง และปัจจุบันได้เริ่มให้บริการบัตรเข้าชมรายการสำคัญ ๆ เช่น การแข่งขันรถฟอร์มูล่าวัน การจัดแสดงคอนเสิร์ตต่าง ๆ

7) จากสถิติที่จัดเก็บของบริษัท Trip.com พบว่า เมืองท่องเที่ยวยอดนิยม อันดับ 1 ถึง 4 คือ เขตบริหารพิเศษฮ่องกง สิงคโปร์ โอซาก้า และโตเกียว ส่วนกรุงเทพฯ เป็นอันดับ 10

บริษัท Trip.com ให้ความสำคัญกับบุคลากรเจ้าหน้าที่ จัดเป็นบริษัทที่มีนโยบายเป็นมิตรกับครอบครัว โดยใช้งบประมาณมากถึง 137 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในการจัดโครงการเกี่ยวกับครอบครัวและการดูแลบุตรพนักงาน เช่น เจ้าหน้าที่ประสานบริการลูกค้าสามารถทำงานทางไกลจากบ้านของตนเองเป็นระยะเวลา 2 เดือนในช่วงเทศกาลฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งจากสถิติพบว่า มีเจ้าหน้าที่ถึง 750 คน สมัครเข้าร่วมโครงการ การให้ความสำคัญเช่นนี้ ส่งผลให้อัตราการออกจากบริษัทลดลงถึงร้อยละ 30 นอกจากนี้ บริษัทยังเน้นการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยการลดปริมาณคาร์บอนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการเป็นมิตรต่อชุมชนด้วยการสนับสนุนความหลากหลายทางสังคม เป็นมิตรต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยการสร้างวงจรเชิงบวก มีเงินทุนนวัตกรรมการท่องเที่ยวมากกว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปัจจุบัน ได้ริเริ่มนโยบายจัดทัวร์ท่องเที่ยวครั้งวันในเชียงใหม่และปักกิ่งสำหรับผู้โดยสารผ่านทางระหว่างประเทศ

ผู้นำชมการศึกษาดูงานได้อธิบายเพิ่มเติมว่า แรกเริ่มเดิมที มีบริษัท CTrip.com ขึ้นมาก่อน ซึ่งให้บริการสำหรับคนจีนเท่านั้น และต่อมาค่อยพัฒนาสู่ Trip.com เพื่อให้บริการชาวต่างชาติ ทำให้สินค้าและบริการของทั้งสองแหล่งอาจมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง โดยขณะนี้ ตลาดจีนเติบโตมากในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ยังมีการดำเนินนโยบาย Free Visa ทำให้ปีนี้เป็ปีแรกที่คนไทยเดินทางไปท่องเที่ยวจีนมากกว่าญี่ปุ่น มีนักท่องเที่ยวประมาณ 600,000 คน ขณะที่ญี่ปุ่นมีประมาณ 400,000 คน สาเหตุอีกประการคือ ศักยภาพการพัฒนาและค่าครองชีพค่อนข้างถูก โดยเฉพาะเชียงใหม่ที่มีส่วนแบ่งตลาดของ Trip.com เกือบครึ่ง อย่างไรก็ดี ในประเทศตะวันตกยังคงมีบริษัทคู่แข่งอื่นที่มีบทบาทและส่วนแบ่งหลักอยู่บ้าง เช่น Priceline และ booking.com ฯลฯ

ภาพที่ 8 การเก็บสถิติแหล่งท่องเที่ยวติดอันดับของบริษัท Trip.com

ส่วนที่ 4

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน และข้อเสนอแนะ

4.1 ประโยชน์ที่จะได้รับและข้อเสนอแนะ

4.1.1 ด้านการบริหารเมืองอัจฉริยะ (Smart City)

- ได้เรียนรู้แนวคิดและระบบ Hangzhou City Brain ซึ่งใช้ AI และ Big Data ในการบริหารจัดการจราจร บริการฉุกเฉิน และสวัสดิการประชาชน
- เห็นแนวทางการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานรัฐ-เอกชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริการภาครัฐ

4.1.2 ด้านเศรษฐกิจดิจิทัล

- การศึกษาระบบนิเวศ Alibaba Group ช่วยให้เข้าใจโครงสร้าง e-Commerce ข้ามพรมแดน (Cross-border Trade) และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs
- เห็นบทเรียนการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลและระบบชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (FinTech) ที่ช่วยผลักดันเศรษฐกิจฐานราก

4.1.3 ด้านเทคโนโลยีและการลงทุน

- ได้เห็นศักยภาพของบริษัทเทคโนโลยีชั้นนำ เช่น Alibaba Cloud, Huawei, Green Technology Bank (GTB) ซึ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีสะอาด (Green Tech), AI, Cloud Computing
- ช่วยเปิดโอกาสให้ไทยพิจารณาความร่วมมือด้าน EV พลังงานสะอาด และ Smart Infrastructure

4.1.4 ด้านสังคมและนโยบาย

- การเรียนรู้แนวคิด “Common Prosperity” ของมณฑลเจ้อเจียง ซึ่งเน้นลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน
- สามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนานโยบายสังคมของไทย โดยเฉพาะด้านผู้สูงอายุ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

4.1.5 ด้านความสัมพันธ์และ Soft Power

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างไทย-จีน ทั้งในระดับท้องถิ่น (กรุงเทพฯ-เซี่ยงไฮ้) และเชิงวัฒนธรรม

- สร้างโอกาสเผยแพร่สินค้า วัฒนธรรม และ Soft Power ไทย ในเวทีนานาชาติ เช่น งาน CIIE และ GDTE

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 การนำเทคโนโลยี City Brain มาประยุกต์ใช้ในไทย

- อาจพิจารณาเริ่มโครงการนำร่องในเขตเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ หรือภูเก็ต

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลและระบบธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) เพื่อให้ประชาชนเชื่อมั่นด้านความเป็นส่วนตัวและความมั่นคงไซเบอร์

4.2.2 การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและ SMEs

- สนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยใช้แพลตฟอร์มจีน เช่น Lazada, Tmall Global เพื่อขยายตลาดและจับตลาดผู้บริโภคจีน

- จัดอบรมด้าน Digital Marketing, AI Tools และ Cross-border e-Commerce ให้แก่ภาคธุรกิจไทยเพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

4.2.3 การสร้างความร่วมมือรัฐ-เอกชน (PPP)

- พัฒนาความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์กับบริษัทเทคโนโลยีจีนในสาขา AI, Big Data, Cloud Computing, EV, Green Tech

- ส่งเสริมการลงทุนร่วมและการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับอุตสาหกรรมไทย รวมถึง SMEs

4.2.4 การส่งเสริมการศึกษาและวิจัยร่วม

- สนับสนุนการแลกเปลี่ยนบุคลากรกับมหาวิทยาลัยจีน เช่น Zhejiang University

- จัดตั้งทุนวิจัยร่วมไทย-จีน เพื่อพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นและบุคลากรด้านเทคโนโลยี

4.2.5 การขยายมิติทางวัฒนธรรมและ Soft Power

- ขยายการจัดเทศกาลไทยและความร่วมมือทางวัฒนธรรมในเมืองใหญ่ของจีน

- ใช้บทเรียนจากจีนในการสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทยผ่านการผสมผสานเศรษฐกิจ-วัฒนธรรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข.

Factsheet นครเซี่ยงไฮ้ (Shanghai)

นครเซี่ยงไฮ้ (Shanghai)

- มีบทบาทนำในการเป็นสังคมนิยมที่ทันสมัยของจีน เป็นมหานครศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจของจีน GDP ปี 2567 อยู่ที่ 5.39 ล้านล้านหยวน (เมืองที่มี GDP สูงที่สุดในจีน)
- ปี 2567 เซี่ยงไฮ้เป็นเมืองที่มี GDP เป็นอันดับ 4 ของโลก (รองจากนิวยอร์ก โตเกียว ลอสแอนเจลิส) จากเดิมที่อันดับ 6 เมื่อปี 2566
- มุ่งส่งเสริมการเป็น “5 ศูนย์กลาง” ด้านเศรษฐกิจ การเงิน การค้า การขนส่ง และนวัตกรรม
- เน้น 3 อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ แผงวงจรรวม ยาชีวภาพ และ AI โดยงบ R&D ปี 2567 สูงถึงร้อยละ 4.4 ของ GDP
- ปี 2567 ท่าเรือเซี่ยงไฮ้ขนส่งตู้คอนเทนเนอร์ 51.50 ล้าน TEUs มากที่สุดในโลก 15 ปีต่อเนื่อง
- ปี 2567 เซี่ยงไฮ้เป็นศูนย์กลางการเงินอันดับที่ 3 ของโลก รองจากนิวยอร์กและลอนดอน
- จัดงาน China International Import Expo (CIE) ซึ่งเป็นงานแสดงสินค้านำเข้าที่ใหญ่ที่สุดในจีน โดยจัดทุกปีตั้งแต่ปี 2561 เพื่อสนับสนุนนโยบาย “dual circulation” ของจีน

ข้อมูลทั่วไป

พื้นที่	6,340.50 ตร.กม. (ใหญ่กว่า กทม. ≈ 4 เท่า)	เลขาธิการพรรคฯ	นายเฉิน จิ่งนิง (Mr. Chen Jinling)
ประชากร	24,874,500 คน (ต้นปี 2567)	นายกเทศมนตรี	นายกง เจิ้ง (Mr. Gong Zheng)
ภาษา	จีนกลาง จีนเซี่ยงไฮ้	ปธ. สภา ปชช.	นางหวง ลีซิน (Mrs. Huang Lixin)
ศาสนา	พุทธมหายาน ลัทธิเต๋า คริสต์ อิสลาม	ปธ. สภา ทปช. การเมือง	นายหู เหวินหวง (Mr. Hu Wenrong)
ชนชาติหลัก	ฮั่น (ร้อยละ 98.80) ชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ		

ข้อมูลเศรษฐกิจ (ปี 2567)

GDP	5,392,671 ล้าน RMB (757,216 ล้าน USD) (ไทย = 526,000 ล้าน USD)	GDP Growth	เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 (ไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5)
GDP per Capita	216,795 RMB (ประมาณ 30,441 USD) (ไทย = 7,496 USD)	CPI	ขยายตัวร้อยละ 0.3 (ไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4)
การค้ากับต่างประเทศ	599,912.24 ล้าน USD (ร้อยละ 79.23 ของ GDP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.01	มูลค่าการส่งออก	255,500.98 ล้าน USD เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2
สินค้าส่งออกที่สำคัญ	วงจรรวมที่ใช้ในทางอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ รถยนต์และยานยนต์ เครื่องโทรศัพท์ เรือประเภต่าง ๆ	มูลค่าการนำเข้า	344,411.26 ล้าน USD ลดลงร้อยละ 2.2
สินค้านำเข้าที่สำคัญ	วงจรรวมที่ใช้ในทางอิเล็กทรอนิกส์ สีนแร่และหัวแร่เหล็ก ทองคำ เครื่องจักร และเครื่องอุปกรณ์สำหรับผลิตแท่งบุลส์	ตลาดส่งออกที่สำคัญ	สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน เยอรมนี สิงคโปร์ (ไทยเป็นอันดับที่ 15)
รายได้ ปชช. เขตเมือง	93,095 RMB/ ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0 (ประมาณ 13,072 USD) (หมายเหตุ: อัตราแลกเปลี่ยน USD กับ RMB ปี 2567 คือ 1 USD = 7.1217 RMB)	ตลาดนำเข้าที่สำคัญ	ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน เยอรมนี ออสเตรเลีย เกาหลีใต้ สวิตเซอร์แลนด์ (ไทยเป็นอันดับที่ 18)
		รายได้ ปชช. เขตชนบท	45,644 RMB/ ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 (ประมาณ 6,409 USD)

สถิติสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย (ปี 2567)

การค้ากับไทย	12,107.72 ล้าน USD เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 ไทยได้ดุลการค้า โดยเซี่ยงไฮ้นำเข้าสินค้าจากไทย 6,347.01 ล้าน USD ลดลงร้อยละ 0.4 และส่งออกไปไทย 5,760.71 ล้าน USD เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4
สินค้านำเข้าจากไทย	(1) วงจรรวมที่ใช้ในทางอิเล็กทรอนิกส์ (2) เครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ (3) เครื่องส่งสำหรับวิทยุกระจายเสียง (4) โพลีเอทิลีนและโพลีเอทรีนอื่น ๆ (5) โพลีเมอร์ของเอทิลีนในลักษณะชั้นปฐุม
สินค้าส่งออกไปไทย	(1) วงจรรวมที่ใช้ในทางอิเล็กทรอนิกส์ (2) เครื่องโทรศัพท์มือถือหรือเครื่องใช้สื่อสารและอุปกรณ์ (3) ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ (4) รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ (5) ท่อทองแดง
ธุรกิจไทยที่สำคัญ	บ. ไนโครเจียวโกคังกันท์ (เช่น Super Brand Mall, CPF Food) ธ. ไทยพาณิชย์ ธ. กรุงไทย ธ. กสิกรไทย บ. ดับเบิลยู. บ. สหพัฒน์ บ. แอร์โรเฟล็กซ์ บ. เบตเตอร์เวย์ (มีสิน) บ. ปตท. บ. เอสซีจีฟาสติก เครือ รพ. พญาไท บ. ดอกบัวคู่ บ. แก้วน้อย และ บ. ขาตราเมือ
ธุรกิจเซี่ยงไฮ้ในไทย	บ. SAIC MOTOR (ธุรกิจยานยนต์) บ. Double Coin ในเครือ บ. Huayi Group (ธุรกิจยางรถบรรทุกและรถแทรกเตอร์)
คสท. เมืองพี่น้อง/เมืองมิตรภาพ	จ. เซี่ยงไฮ้ - นครเซี่ยงไฮ้ (เม.ย. 2543; เมืองพี่น้อง) กทม. - นครเซี่ยงไฮ้ (พ.ค. 2559; เมืองมิตรภาพ)
จำนวนคนไทยที่พำนัก	ประมาณ 1,800 คน

ภาคผนวก ค.

Factsheet นครหางโจว (Hangzhou) มณฑลเจ้อเจียง

นครหางโจว (Hangzhou) มณฑลเจ้อเจียง

ข้อมูลทั่วไป

นครหางโจวเป็นเมืองหลวงของมณฑลเจ้อเจียง ตั้งอยู่ตอนเหนือของมณฑล เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถเดินทางจากนครเซี่ยงไฮ้ด้วยรถไฟความเร็วสูงใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง

นครหางโจวจัดเป็นศูนย์กลางธุรกิจ E-Commerce ระดับสากล โดยเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของอาลีบาบากรุ๊ป เป็นเมืองที่มีศักยภาพอันดับ 5 ของจีนจากการจัดอันดับในปี 2564 (รองจากปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ เซินเจิ้น และกว่างโจว) นอกจากนี้ ยังเป็นสถานที่จัดกิจกรรมสำคัญระดับสากล อาทิ การประชุมสุดยอด G20 ปี 2559 การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 19 ปี 2566 และการจัดงาน Global Digital Trade Expo ซึ่งเป็นงานประจำปีตั้งแต่ปี 2565 เป็นต้น

นครหางโจวเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่กว่า 2,200 ปี มีชื่อเสียงด้านวัฒนธรรม (ชาและผ้าไหม) และด้านการท่องเที่ยว (ทะเลสาบซีหู ทะเลสาบเซียนต้าหู วัดหลิงหยิน และเจดีย์นางพญางูขาว ฯลฯ)

พื้นที่	16,850 ตร.กม.	เขตการปกครอง	10 เขต 2 อำเภอ 1 เมืองระดับอำเภอ
ภูมิอากาศ	มรสุมเขตร้อน	เลขาธิการพรรคฯ	นายหลิว เจีย (Mr. Liu Jie)
ประชากร	12,624,000 คน (ปี 2567)	นายกเทศมนตรี	นายเหยา เกาหยวน (Mr. Yao Gaoyuan)

ข้อมูลเศรษฐกิจ (ปี 2567)

GDP	2,186,000 ล้าน RMB +4.7% (ประมาณ 306,949 ล้าน USD) (อันดับ 1 จาก 11 เมืองในเจ้อเจียง)	GDP per capita	ประมาณ 173,162 หยวน (ประมาณ 24,314 USD)
การค้ากับต่างประเทศ	854,900 ล้าน RMB +6.4% (ประมาณ 120,041 ล้าน USD) (คิดเป็นร้อยละ 39.1 ของ GDP)	มูลค่าการส่งออก	595,000 ล้าน RMB +11.5% (ประมาณ 83,547 ล้าน USD)
Foreign Capital in Actual Use	6,542 ล้าน USD (N.A.)	มูลค่าการนำเข้า	259,900 ล้าน RMB -3.5% (ประมาณ 36,494 ล้าน USD)
Disposable Income per capita (Total)	76,777 หยวน +4.0% (ประมาณ 10,780 USD)	CPI	+0.1%
		Disposable Income per capita	เขตเมือง: 83,356 RMB +3.4% (ประมาณ 11,704 USD) เขตชนบท: 50,805 RMB +5.4% (ประมาณ 7,133 USD)

(หมายเหตุ: อัตราแลกเปลี่ยน USD กับ RMB ปี 2567 คือ 1 USD = 7.1217 RMB)

จัดทำโดย ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน (BIC) สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้
สถานะเดือนมีนาคม 2568